

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΤΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΝΟΡΙΑΚΟΥ ΚΛΗΡΟΥ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΤΟΣ Η' | ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19 | 15 ΙΟΥΛΙΟΥ 1959 | ΑΡΙΘ. 14

ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΤΗΣ

Η ΕΝΩΣΙΣ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ

Ὁρισμένες πρωτοβουλίες τοῦ πάπα Ἰωάννη τοῦ 23ου δίνουσι τὴν ἐντύπωσιν πὼς στὸ Βατικανό, ὑπὸ τὸν νέο ποντίφηκα, ἄρχισε νὰ φουᾶ ἕνας ἀνεμος ἀνυπόκριτα ἐνωτικός. Γίνεται λόγος γιὰ σύγκλησιν Οἰκουμενικῆς Συνόδου καὶ καλλιεργεῖται ὁ θρόλος τῶν ἐνωτικῶν τάσεων.

Δὲν νομίζομε πὼς τὰ λεγόμενα καὶ τὰ θρυλούμενα ἀνταποκρίνονται πρὸς τὴν πραγματικότητα. Ἄν ὑπῆρχε ἀληθινὴ διάθεσις γιὰ ἔνωσιν ἕνας ἦταν ὁ δρόμος. Νὰ ξεκινήσουμε ἀπὸ τὰ σημεῖα ποὺ ἐνώνανε τὶς δύο Ἐκκλησίες, τὴν κατ' Ἀνατολὰς Ὁρθοδοξίαν καὶ τὴν Ρωμαιοκαθολικὴν, κ' ὄχι ἀπὸ τὰ σημεῖα ποὺ τὶς χωρίζουσι καὶ τὶς χωρίζουσι. Καὶ τὰ σημεῖα, ποὺ οἱ δύο Ἐκκλησίες εἶναι σύμφωνες, εἶναι οἱ ἀποφάσεις καὶ τὰ δσα καθιέρωσαν οἱ ἑπτὰ Οἰκουμενικῆς Συνόδοι. Ὅσα δογματικὰ χωρίζουσι τὶς δύο Ἐκκλησίες ἀποτελοῦνε προσθήκες μεταγενέστερες κατωμένες ἀπὸ τοὺς πάπες καὶ μιὰ ἀπ' τὶς πιὸ σημαντικὰς εἶναι ἡ Ρωμαιοκαθολικὴ θέσις, πὼς ὑπάρχει προνόμιον τοῦ Ἐπισκόπου Ρώμης ποὺ καθιέρωσε ὁ ἴδιος ὁ Χριστός.

Ἡ εὐαγγελικὴ παράγραφος, ποὺ ἐπικαλεῖται ὁ παπισμός, βρίσκεται στὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Εὐαγγελιστῆ Ματθαίου καὶ εἶναι οἱ 18η καὶ 19η παράγραφοι στὸ 16ο κεφάλαιον.

Νά, λοιπὸν τὶ λένε αὐτὲς οἱ παράγραφοι:

«Κί' ἐγὼ σοῦ λέω λοιπὸν πὼς σὺ εἶσαι ὁ Πέτρος καὶ πάνω σ' αὐτὴ τὴν πέτρα θὰ χτίσω τὴν Ἐκκλησίαν μου καὶ οἱ πόδες τῆς Κόλασης δὲν θὰ τὴν νικήσουσι».

«Καὶ θὰ σοῦ δώσω τὰ κλειδιά τῆς Βασιλείας τῶν Οὐρανῶν κί' ὅ,τι κί' ἀν δέσης πάνω στὴν γῆ θὰ μένη δεμένο στοὺς οὐρανοὺς, κί' ὅ,τι κί' ἀν λύσης στὴ γῆ θὰναί λυμένο στοὺς οὐρανοὺς».

Ὁ παπισμός σ' αὐτὸ τὸ χωρίο ἐπεχείρησε κί' ἐπιχειρεῖ νὰ θεμελιώσῃ τὸ περίφημον πρωτεῖον τοῦ ἀρχιερέα τῆς Ρώμης. Παρερμηνεύοντας θεληματικὰ τούτη τὴν περικοπήν τοῦ Εὐαγγελιστῆ Ματθαίου κάνουνε μιὰ διαφοροποίησιν ἀθάλακτον ἀνάμεσα Πέτρον

καὶ τῶν ἄλλων Ἀποστόλων δίνοντας τὴν προνομιακὴν θέσι, ποὺ χρειάζεται στα σχέδια τοῦ παπισμοῦ, στὸν Πέτρο, ὥστε νὰ δικαιολογήσουνε ὅσα ἀθάλαρα κ' ἀντίθετα πρὸς τὸ πνεῦμα καὶ τὴν διδαχὴ τοῦ Χριστοῦ ἐπιχειρήσανε.

Ἄς κωττάξουμε ὁμως ψύχραιμα καὶ χωρὶς προκαταλήψεις τούτη τὴν περικοπή. Τὶ προηγήθηκε πρὶν ἀπ' αὐτὴ τὴν συνομιλία καὶ κάτω ἀπὸ ποιὲς περιστάσεις ἔγινε. Ὁ Χριστὸς ρωτᾷ ὅλους μαζί τοὺς μαθητές, τὶ λένε οἱ ἄνθρωποι πὼς εἶναι. Καὶ δὲν ἀποκρίνεται ἓνας ἀλλὰ πολλοὶ καὶ τοῦ λένε πὼς ἄλλοι λένε πὼς εἶναι ὁ Ἥλιος, ἄλλοι ὁ Ἰερεμίας κ' ἄλλοι πὼς εἶναι ἓνας ἀπ' τοὺς προφῆτες. Πρὸς ὅλους λοιπὸν, χωρὶς καμμιὰ διάκρισι, διατυπώνει τὸ ἐρώτημά του ὁ Κύριος, κ' ὅλοι χωρὶς καμμιὰ διάκρισι ἀποκρίνονται. Ἀφοῦ λοιπὸν ἄκουσε τίς ἀπαντήσεις τους, ξαναρωτᾷ ὁ Κύριος τὶ λένε οἱ ἴδιοι εἰς μαθητές του γι' αὐτόν.

Στὸ σημεῖο αὐτὸ τὸ ἐρώτημα στενεύει. Γιατὶ δὲν εἶναι πιά τὶ λένε οἱ ἄλλοι, ἀλλὰ τὶ λένε οἱ ἴδιοι οἱ μαθητές του. Ποιὰ εἶναι ἡ δικιὰ τους γνώμη γιὰ τὸν δάσκαλό τους. Φυσικὸ ἦταν ἡ ταπεινωφροσύνη κ' ἡ σεμνότητι νὰ τοὺς κάνουμε δισταχτικούς. Ἐξέρανε τὶ εἶναι. Γιατὶ ἂν δὲν ξέρανε κ' ἂν δὲν τὸ πιστεύανε δὲν θὰ τὸν ἀκολουθούσανε. Κατὰ τίποτα δὲν διαφέρουνε ἀπὸ τὸν Πέτρο ἐκτὸς ἀπὸ δύο. Πρῶτο ὅτι ὁ Πέτρος ἦτανε χρονικὰ ἀρχαιότερος κ' ὕστερα ἦτανε ὁ πιὸ ζωηρὸς σὰν χαρακτήρας. Ὁ πιὸ ἐκδηλωτικός· γιὰ τοῦτο βιάστηκε καὶ τούτη τὴν φορὰ ὁ Πέτρος νὰ πῆ πρῶτος κείνο ποὺ θὰ λέγανε ὅλοι μαζί κ' ὁ κάθε Ἀπόστολος χωριστά.

Μήπως ὅταν τὴν τραγικὴ νύχτα στὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν εἶπε ὁ Ἰησοῦς στοὺς μαθητές του «πάντες ὑμεῖς σκανδαλισθήσεσθε ἐν ἔμοι ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ», μόνος ὁ Πέτρος, ἐνῶ οἱ ἄλλοι σωπάσανε μὲ δέος καὶ σύνεσι, δὲν βιάστηκε ν' ἀπαντήσῃ, «εἰ πάντες σκανδαλισθήσονται ἐν σοί, ἐγὼ δὲ οὐδέποτε σκανδαλισθήσομαι». Καὶ δὲν πῆρε τὴν φοβερὴ ἀπόκρισι τοῦ Ἰησοῦ· «Ἀμὴν λέγω σοι ὅτι ἐν ταύτῃ τῇ νυκτὶ πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι τρεῖς ἀπαρνήσῃ με»; Καὶ μήπως δὲν ἐπαλήθευε ἡ διάφρασις τοῦ Ἰησοῦ καὶ δὲν φανερώθηκε ἡ ζωηράδα καὶ ἡ ἐδολία τῆς γλώσσας ποὺ εἶχε ὁ Πέτρος; Μήπως ὁ ἴδιος δὲν πῆρε τὴν πρωτοβουλία νὰ συστήσῃ στὸν Ἰησοῦ νὰ δραπετεύσῃ γιὰ νὰ μὴ πιαστῇ κ' ὁ Ἰησοῦς ἀγαναχτισμένος τὸν ἀποκαλεῖ σατανᾶ;

Αὐτὸς ἦτανε ὁ χαρακτήρας τοῦ Πέτρου καὶ καρπὸς τοῦ χαρακτήρα του ἦτανε ἡ βιασόνῃ του ν' ἀποκρίνεται πρῶτος καὶ συχνὰ ἄστοχα. Μήπως δὲν εἶναι ὁ ἴδιος ὁ Πέτρος ποὺ τὴν ὥρα ποὺ πιάνανε τὸν Ἰησοῦ δὲν τράβηξε τὸ μαχαίρι καὶ δὲν ἔκοψε τ' αὐτὸ τοῦ δούλου; Ὁξύθυμος καὶ βιαστικός ἦτανε ὁ Πέτρος καὶ γιὰ τοῦτο

βιάστηκε ν' ἀπαντήσῃ πρώτος. Καὶ τούτῃ τῇ φορᾷ ἀποκρίθηκε σωστά ὅταν εἶπε «Σὺ εἶ ὁ Χριστός, ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος». Δίνοντας ὁμοῦς ὁ Πέτρος τὴν σωστὴν τούτῃ ἀπάντησιν εἶπε ἐκεῖνο ποῦ θὰ λέγανε ὅλοι οἱ μαθητές. Καὶ γιὰ τοῦτο κανένας δὲν πρόσθεσε λέξι, γιατί ὁ Πέτρος τούτῃ τῇ φορᾷ, ἄσχετα ἂν αὐτοκλήτως μίλησε ὅπως ἐπίσης κι' ἄλλες φορές, εἶπε κείνο ποῦ πιστεύανε καὶ θὰ λέγανε ὅλοι οἱ ἄλλοι στὴν ἱερῇ κοινότητά.

Καὶ μιὰ καὶ μίλησε πρώτος κι' οἱ ἄλλοι σωπάσανε, δείχνοντας ἔτσι τὴν πλήρη συμφωνία τους, ὁ Χριστὸς ἀποκρίνεται σ' αὐτὸν τυπικά, ἀλλὰ οὐσιαστικά σ' ὅλους. Καὶ δὲν τοῦ λέει «Σὺ εἶ Πέτρος καὶ ἐπὶ σοὶ οἰκοδομήσω τὴν ἐκκλησίαν», ἀλλὰ διαστέλλει τὸ Πέτρος καὶ τὸ Πέτρα. Καὶ τὸ ἐξόφθαλμο νόημά του εἶναι. Σὺ εἶσαι ὁ Πέτρος, ποῦ γνωρίζω ὅλες σου τίς ἀνθρώπινες ἀδυναμίες κι' ἀτέλειες, ἐπάνω ὁμοῦς σ' αὐτὴ τὴν Πέτρα, δηλαδὴ ὄχι στὸ ξεχωριστό καὶ προνομιοῦχο άτομο ἀλλὰ στὴν ὁμολογία τῆς πίστεως, ποῦ δὲν σοῦ ἀποκάλυψε καμμιὰ ἀνθρώπινη φύσις, ἀλλὰ ὁ οὐράνιος Πατέρας, πάνω σ' αὐτὴ τὴν ὁμολογία πίστεως θὰ οἰκοδομήσω τὴν ἐκκλησίαν. Αὐτὴ ὁμοῦς τὴν ὁμολογία πίστεως τὴν εἶχανε καὶ τὴν ἐκφράζανε ὅλοι οἱ Ἀπόστολοι. Ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος πολὺ σωστά παρατηρεῖ πὼς ὁ Πέτρος μίλησε «γενόμενος στόμα τῶν ἄλλων». Καὶ πόσο ἀληθινὸ ἐν' αὐτὸ καταφαίνεται ἀπὸ τὸν τρόπο ποῦ κλείνει ὁ Χριστὸς τὸν διάλογο, ἀποτενιόμενος ὄχι πιά στὸν Πέτρο μονάχα, ἀλλὰ σ' ὅλους καὶ τοὺς λέει: «Ἵνα μηδενὶ εἴπωσι ὅτι αὐτὸς ἐστὶν ὁ Ἰησοῦς Χριστός».

Ἡ ἔξαρσις τοῦ ὀνόματος Πέτρος δὲν εἶναι ἀπονομὴ προνομιακῆς θέσης, ἀλλὰ δηλωτικὸ τῆς στερεότητος ποῦ ἀποκτᾷ ὁ ἀδύνατος ἄνθρωπος ὅταν φωνητῶνῃ μέσα του ἡ πίστις στὸν Χριστό, ποῦ τὸν μεταβάλλει σὲ στερεὸ καὶ ἰσχυρὸ ὡς τὴν πέτρα.

Γιὰ τοῦτο ὁ Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος διακηρύσσει καὶ στὴν ὁμιλία στὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Ματθαίου καὶ στὸ β' λόγο του στὸν 49 ψαλμὸ πὼς «οὐχὶ ὁ Πέτρος ἐστὶν ἡ Πέτρα, ἐν ἣ οἰκοδομεῖται ἡ Ἐκκλησία, ἀλλὰ ἡ πίστις καὶ ἡ ὁμολογία τοῦ Πέτρου».

Ἄλλὰ κι' οἱ παλαιοὶ Πάπες τῆς Ρώμης ποῦ ἀρχιερέψανε πρὶν ἀπὸ τὸ σχίσμα, τὸ ἴδιο πιστεύανε καὶ κηρύττανε.

Ὁ Πάπας Φήλιξ λ.χ. γράφοντας στὸν Ἀυτοκράτορα Κωνσταντινουπόλεως Ζήνωνα κι' ἐρμηνεύοντας τὴν περικοπὴν τοῦ Ματθαίου, ποῦ συζητοῦμε, ἀποφαίνεται πὼς ὁ Χριστὸς περιστασιακὰ εἶπε στὸν Πέτρο «ἐπὶ ταύτῃ σου τῇ ὁμολογίᾳ οἰκοδομήσω τὴν ἐκκλησίαν».

Κί' ὕστερα ἂν προσέξουμε τὴν ἀκριβολογία τοῦ Ἰησοῦ θὰ παρατηρήσουμε πὼς δὲν τοῦ λέει «Δίδωμί σοι τὰς κλείς...ἀλλὰ δώσω σοι τὰς κλείς». Τὴν ἐξουσία δηλαδὴ δὲν τὴν δίδει κείνῃ τὴν στιγμή ἀλλὰ τὴν ὑπόσχεται γιὰ τὸ μέλλον. Καὶ πραγματοποιεῖ

τὴν ὑπόσχεσι αὐτῇ μετὰ τὴν ἀνάστασί του, ὅταν παρουσιάζεται στοὺς μαθητὲς του, ὄχι στὸν Πέτρο μονάχα, ἀλλὰ σ' ὅλους μαζί κατὰ ὁμοίμορφο κ' ἰσότιμο τρόπο.

Νὰ πῶς ἀφηγεῖται ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης τὴν σκηνὴν (20. 21. 24).

«Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς πάλιν Εἰρήνη ὑμῖν. Καθὼς ἀπέσταλκέ με ὁ Πατήρ, καὶ γὰρ πέμπω ὑμᾶς. Καὶ τοῦτο εἰπὼν ἀνεφύσησε καὶ λέγει αὐτοῖς. Λάβετε Πνεῦμα Ἅγιον. Ἐν τῶν ἀφῆτε τὰς ἁμαρτίας, ἀφίενται αὐτοῖς· ἐν τῶν κρατῆτε κεκράτηνται».

Σ' ὅλους δίνει τὴν ἴδια ἐπιφοίτησι Ἁγίου Πνεύματος καὶ σ' ὅλους χωρὶς καμμιά διάκρισι δίνει τὴν ἴδια ἐξουσία.

Ὁ τρόπος, πὸν πραγματοποιοῖ ὁ Κύριος τὴν ὑπόσχεσί του, φανερῶνει καθαρώτατα τὴν ἐννοοῦσε ὅταν προανᾶγγελε αὐτῇ τὴν ὑπόσχεσι ἀπαντῶντας στὸν Πέτρο. Ἀπαντοῦσε σ' ὅλους καὶ γιὰ τοῦτο σ' ὅλους ἔδωκε κατὰ τρόπο ἰσότιμο τὴν ἐξουσία, χωρὶς καμμιά διάκρισι καὶ κανένα προνόμιο.

Στὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Εὐαγγελιστῆ Μάρκου πὸν εἶναι ἐμπνευσμένο ἀπὸ τὸν Ἀπόστολον Πέτρο οὔτε κἂν ἀναγράφεται ἡ ἀπόκρισις τοῦ Ἰησοῦ στὴν ὁμολογία τοῦ Πέτρου, γιὰτὶ δὲν ἀφοροῦσε τὸν Πέτρο ἀλλὰ ὅλους τοὺς Ἀποστόλους. Καὶ στίς ἐπιστολὰς του, ὁ ἴδιος γράφει γιὰ τὸν ἑαυτὸν του ἀπευθυνόμενος στοὺς ἄλλους Ἀποστόλους: «Ὁ συμπρεσβύτερος παρακαλῶ τοὺς ἐν ὑμῖν πρεσβυτέρους».

Ἀλλὰ μήπως τὸ θέμα τοῦ προτείου δὲν ἀπασχόλησε τοὺς Ἀποστόλους ἐν ὄσῳ ἀκόμη ζοῦσε ὁ Χριστὸς μεταξὺ τους καὶ δὲν τοὺς ἀποκρίθηκεν ὁ Χριστὸς πὸς «εἴ τις θέλει πρῶτος εἶναι, ἔσται πάντων ἔσχατος»; Γιατὶ δὲν τοὺς εἶπε, διαβάζοντας τοὺς διαλογισμοὺς τους, πρῶτος θὰ εἶναι «μείζων Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ».

Ἄν ἀνατρέξουμε στοὺς Πατέρες τῆς ἀρχαίας ἐκκλησίας, καὶ τοὺς Ἑλληνας καὶ τοὺς Λατίνους τὴν ἴδια ἀντιπαπικὴ θέσι θὰ συναντήσουμε καὶ εἶναι τόσο ἐξοφθαλμος ἢ παπικὴ παραπολιήσις ὥστε δὲν χρειάζεται περὶ αὐτῆς περὶ αὐτῆς ἀνασκευῆ.

ΚΩΣΤΗΣ ΜΠΑΣΤΙΑΣ

«Μνηστευθεῖσα τῷ Λόγῳ, Μαρίνα ἐνδοξε, τῶν ἐπιγείων τὴν σχέσηιν πᾶσαν κατέλιπε, καὶ ἐνήθησας λαμπρῶς ὡς καλλιάρθεος· τὸν γὰρ ἀόρατον ἐχθρόν, κατεπάτησας στερεῶς, ὀφθέντά σοι Ἀθλοφόρε. Καὶ νῦν πηγάζεις τῷ κόσμῳ, τῶν ἰαμάτων τὰ δωρήματα».

(Ἀπολυτίκιον εἰς τὴν Μεγαλομάρτυρα Μαρίναν, ποιηθὲν ὑπὸ Μοναχοῦ Γερασίμου Μικραγιαννανίτου)

ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΕΤΟΣ 1959 : ΕΞΑΡΣΙΣ ΤΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1959

Διὰ τὸν προσεχῆ μῆνα Αὐγουστον ὀρίζεται ἐν τῷ προγράμματι «ἐξάρσεως τοῦ ὀρθοδόξου πνεύματος», ὅτι δέον νὰ χρησιμοποιηθῆ ὀλόκληρον τὸ διάστημα τοῦ «Δεκαπενταυγούστου», καθὼς καὶ ἡ «Ἀπόδοσις τῆς ἑορτῆς τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου» (Κυριακὴ, 23 Αὐγούστου ἑ. ἑ.), πρὸς ἐνημέρωσιν τῶν πιστῶν ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς ὑπὸ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἀπονεμομένης πρὸς τὴν Ὑπεραγίαν Θεοτόκον τιμῆς, καὶ ἰδιαίτερος περὶ τῆς σημασίας, ἣν ἡ τιμὴ αὕτη ἔχει διὰ τὴν ὀρθόδοξον λατρείαν. Ἐπὶ πλεόν δέ, συνιστᾶται ὅπως χρησιμοποιηθῆ ἡ εὐκαιρία τῆς μνήμης τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Κοσμά τοῦ Αἰτωλοῦ (Δευτέρα, 24 Αὐγούστου ἑ. ἑ.) διὰ τὴν ἑξαρσιν τοῦ ἱεραποστολικοῦ ἔργου τοῦ νεωτέρου τούτου κήρυκος τῆς εὐσεβείας εἰς ἐποχὴν, καθ' ἣν διὰ τοῦ αἵματός του ἠγωνίζετο τὸ ὑπόδουλον τότε Ἑλληνικὸν Ἔθνος διὰ τὴν διαφύλαξιν τῶν ἱερῶν καὶ τῶν ὁσίων τῆς φυλῆς.

Ἐπιφυλασσόμενοι νὰ παράσχωμεν περισσότερα στοιχεῖα ἀφορῶντα εἰς τὰς ἑορταστικὰς ταύτας εὐκαιρίας, δημοσιεύομεν κατωτέρω σύντομον γενικὴν ἀνασκόπησιν τοῦ τρόπου, καθ' ὃν ἐκδηλοῦται παρ' ἡμῖν ἡ πρὸς τὴν Θεοτόκον τιμὴ.

(ΕΚ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ)

ΠΩΣ ΤΙΜΑΤΑΙ Η ΘΕΟΤΟΚΟΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΟΡΘΟΔΟΞΟΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΝ

Ἀπὸ τὴν ἐποχὴν, πού εἰς τὸ φιλόξενον ὑπερῶν τῆς Ἱερουσαλήμ οἱ Ἀπόστολοι τοῦ Κυρίου εἶχον συγκεντρωθῆ, «προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει σὺν γυναιξὶ καὶ Μαρίᾳ τῇ μητρὶ τοῦ Ἰησοῦ καὶ σὺν τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ», ὅπως διηγεῖται ὁ ἱερὸς Λουκᾶς εἰς τὰς «Πράξεις τῶν Ἀποστόλων» (α' 14), ἀπὸ τότε ἡ Ὑπεραγία Θεοτόκος εἶχεν ἐξαιρετικὴν θέσιν τιμῆς καὶ σεβασμοῦ μεταξὺ τῶν χριστιανῶν. Αὐτὴν δὲ τὴν θέσιν τὴν ἐκράτησεν εἰς τὴν συνείδησιν τῶν πιστῶν τοῦ ἐξ αὐτῆς ἐνανθρωπήσαντος Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ εἰς ὄλους τοὺς αἰῶνας τῆς χριστιανικῆς ἱστορίας. Καὶ τὸ ὄνομα

τῆς Θεοτόκου Μαρίας εἶναι τὸ σεβασμιώτερον καὶ τὸ γλυκύτερον ὄνομα, μετὰ τὸ πανάγιον ὄνομα τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ. Κατέχει τὴν πρώτην θέσιν μεταξύ τῶν ὀνομάτων ὄλων τῶν ἄλλων ἱερῶν προσώπων τῆς Ἐκκλησίας μας. Καὶ ἡ γλυκεῖα μορφή τῆς Παναγίας στολιζέει κάθε ναὸν καὶ κάθε οἰκογενειακὸν εἰκονοστάσιον, εἰς τὰ δεξιὰ τῆς εἰκόνας τοῦ Δεσπότη Χριστοῦ, μ' εὐλάβειαν δὲ τὴν ἀσπάζονται ὅλοι καὶ τὴν προσκυνοῦν. "Ὅχι, βέβαια, διότι οἱ χριστιανοὶ προσεκύνησάν ποτε κανένα ἄνθρωπον, μετὰ τὴν λατρευτικὴν προσκύνησιν, ποῦ ὀφείλεται μόνον εἰς τὸν Θεόν. Ἄλλὰ διότι δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἀγνοηθῆ ἐκείνη, ἡ ὁποία ἐδάναίσε τὴν σάρκα τῆς εἰς τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ, διὰ νὰ γίνῃ ἄνθρωπος, καὶ ἡ ὁποία ἀπὸ τὸν ἴδιον τὸν Θεὸν ἔλαβε τὴν ὑψίστην τιμὴν νὰ γίνῃ ἡ Μητέρα τοῦ Υἱοῦ Του.

Δι' αὐτὸ ἡ εὐσεβὴς χριστιανικὴ παράδοσις προσεπάθησε μὲ κάθε ἐπιμέλειαν, νὰ συγκεντρώσῃ ὅ,τι κατέστη δυνατόν νὰ κρατηθῆ ἀπὸ στόματος εἰς στόμα εἰς τὴν μνήμην τῶν παλαιότερων διὰ τὰ γεγονότα ἐκεῖνα τῆς ζωῆς τῆς Παναγίας, τὰ ὁποῖα δὲν ἦτο δυνατόν ν' ἀναφέρονται εἰς τὰ ἱερὰ Εὐαγγέλια, —ποῦ ἀσχολοῦνται μόνον μετὰ τὸ ἔργον τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ—καὶ προσεπάθησε ν' ἀναστηλώσῃ ὅσον τὸ δυνατόν πληρεστέραν τὴν βιογραφίαν τῆς. Τὰ σπουδαιότερα δὲ ἀπὸ αὐτὰ τὰ γεγονότα ἔδωκαν καὶ τὰ θέματα τῶν ἑορτῶν τῆς Μητρὸς τοῦ Κυρίου, μετὰ τὰς ὁποίας σὺν τῷ χρόνῳ ἐλαμπρύνθη ἡ ἐκκλησιαστικὴ ζωὴ, τόσον εἰς τὴν Ἀνατολὴν ὅσον καὶ εἰς τὴν Δύσιν.

Αἱ ἑορταὶ τῆς Θεοτόκου, τῆς Μητρὸς τοῦ Θεοῦ, φέρονται εἰς τὴν λειτουργικὴν μας γλῶσσαν μὲ τὸ ὄνομα «Θεομητορικαὶ ἑορταὶ» καὶ ἀναφέρονται εἰς τὴν Σύλληψιν τῆς (9 Δεκεμβρίου), εἰς τὴν Γέννησιν τῆς (8 Σεπτεμβρίου), εἰς τὴν ἀφιέρωσιν τῆς εἰς τὸν Ναὸν τοῦ Θεοῦ (τὰ «Εἰσόδια» 21 Νοεμβρίου), εἰς τὸν Εὐαγγελισμὸν (25 Μαρτίου), ποῦ ἀναφέρεται καὶ εἰς τὴν Καινὴν Διαθήκην (Λουκ. α' 26-38), καὶ εἰς τὴν Κοίμησιν τῆς (15 Αὐγούστου).

Ἐκτὸς ὅμως τῶν Θεομητορικῶν τούτων ἑορτῶν, αἱ ὁποῖαι ἀναφέρονται εἰς γεγονότα τῆς ἱστορίας τοῦ βίου τῆς Παναγίας—δι' αὐτὸ θὰ ἠδύνατο αἱ ἑορταὶ αὐταὶ νὰ ὀνομασθῶν «ἱστορικαὶ» —, ἡ εὐλόβεια τῶν χριστιανῶν ἔχει καθιερώσει καὶ ἄλλας ἑορτάς πρὸς τιμὴν τῆς Μητρὸς τοῦ Κυρίου. Αἱ ἑορταὶ αὐταὶ εἶναι πολλαί, ἐξακολουθοῦν δὲ καὶ μέχρι σήμερον νὰ προστίθενται εἰς αὐτάς καὶ ἄλλαι νεώτεραι, πολλαὶ ἀπὸ τὰς ὁποίας ἔχουν κατ' ἀρχὰς τοπικὸν μόνον χαρακτήρα—ἑορτάζονται δηλ. εἰς ὠρισμένα μόνον μέρη,—ἀλλὰ βαθμηδὸν γίνονται γνωσταὶ εἰς εὐρύτεραν ἀκτίνα καὶ γενικεύονται εἰς ὅλην τὴν Ἐκκλησίαν, ὅπως ἀκριβῶς ἐγίνε καὶ διὰ πολλὰς ἀπὸ τὰς παλαιότερας ἑορτάς.

Αἱ ἐπισημότεραι Θεομητορικαὶ ἑορταὶ τῆς κατηγορίας ταύτης εἶναι αἱ ἐξῆς:

α) Ἡ Σύναξις τῆς Θεοτόκου, ποῦ ἑορτάζεται τὴν δευτέραν ἡμέραν τῶν Χριστουγέννων (26 Δεκεμβρίου).

β) Ἐορταὶ θαυματῶν τῆς Θεοτόκου, ὅπως (ε' Σάββ. τῶν νηστειῶν), ἡ ἑορτὴ τοῦ «Ἀκαθίστου», διὰ τὴν θαυμαστὴν σωτηρίαν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ ἡ ὁμοία πρὸς αὐτήν, νεώτερα, ἑορτὴ τῆς «Ἀγίας Σκέπτης» (28 Ὀκτωβρίου), εἰς εὐχαριστήριον ἀνάμνησιν τῆς κατὰ τὴν ἐθνικὴν περιπέτειαν τοῦ 1940 σωτηρίας τῆς Ἑλλάδος.

γ) Ἐορταὶ τῶν «αἰφῶν» τῆς Θεοτόκου, αἱ ὁποῖαι ἔχουν ὡς ὑπόθεσιν τὴν ἀνεύρεσιν καὶ κατάθεσιν εἰς ἐπίσημα προσκυνήματα τοῦ Βυζαντίου—ὅπως ὁ ναὸς τῆς Παναγίας τῶν Βλαχερνῶν—τῆς «τιμίας ζώνης» (31 Αὐγούστου) καὶ τῆς «τιμίας ἐσθῆτος» (2 Ἰουλίου) τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου.

δ) Ἐορταὶ ἐγκαινίων διαφόρων περιφήμων ναῶν τῆς Θεοτόκου, ὅπως

εἶναι ἡ ἑορτὴ τῆς «Ζωοδόχου Πηγῆς» (Παρασκευὴ τῆς Διακαινησίμου) καὶ ἄλλαι.

ε) Ἐορταὶ εὐρέσεως διαφόρων παλαιῶν θαυματουργικῶν εἰκόνων τῆς Θεοτόκου, ὅπως ἡ τῆς Παναγίας τῶν Μιασμηῶν» (1 Σεπτεμβρίου), τῆς «Μυρτιδιωτίσεως» τῶν Κυθήρων (24 Σεπτεμβρίου) καὶ ἄλλαι τοπικαί, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, παρόμοιαι ἑορταί.

Δι' ὅλας αὐτάς τὰς ἑορτάς τῆς Θεοτόκου ἡ Ἐκκλησία μας ἔχει ὕμνους ὠραϊστάτους καὶ εἰς ποίησιν καὶ εἰς μουσικὴν, οἱ περισσότεροὶ ἐκ τῶν ὁποίων εἶναι πολὺ παλαιοὶ καὶ περιέχονται εἰς τὰ ἐπίσημα λειτουργικὰ—ὕμνολογικὰ μας βιβλία (τὰ 12 «Μηναῖα», τὸ «Τριώδιον», τὸ «Πεντηκοστάριον»). Πολλοὶ δὲ ἄλλοι νεώτεροι ὕμνοι—ιδίως τῶν τοπικῶν ἑορτῶν, τὰς ὁποίας ἀνεφέραμεν ἀνωτέρω— περιέχονται εἰς ἰδιαίτερας «φυλλάδας».

Ἄλλὰ ὑπάρχουν καὶ ἄλλοι ὕμνοι, παλαιοὶ ἐπίσης, οἱ ὁποῖοι δὲν ἔχουν σήμερον θέσιν εἰς τὰ λειτουργικὰ μας βιβλία, καὶ οἱ ὅποιοι εὐρίσκονται εἰς παλαιὰ χειρόγραφα διαφόρων βιβλιοθηκῶν (τοῦ Ἁγίου Ὁρους, τῆς Μονῆς τῆς Πάτμου κ.λ.π.). Πολλοὶ ἐκ τῶν ὕμνων τούτων ἤρχισαν ἀπὸ τινων ἐτῶν νὰ ἐκδίδωνται, εἴτε κεχωρισμένως, εἴτε εἰς συλλογὰς, ἀπὸ τοὺς εἰδικoὺς ἐπιστήμονας, ποὺ ἀσχολοῦνται μὲ τὴν ἐκκλησιαστικὴν ποίησιν καὶ τὴν βυζαντινὴν φιλολογίαν, γενικώτερον.

Πλὴν ὅμως τῆς ἑορταστικῆς ταύτης ὕμνολογίας, ἡ Ἐκκλησία μας ἔχει ὀλόκληρον θησαυρὸν ἀπὸ ἄλλους ὕμνους διὰ τὴν Παναγίαν, οἱ ὁποῖοι ἐποιήθησαν εἰς διαφόρους περιστάσεις καὶ διὰ διαφόρους λόγους, καθὼς καὶ ἄλλοι ποὺ χρησιμοποιοῦνται εἰς τὰς διαφόρους ἀκολουθίας ὅλων τῶν ἡρῶν τῆς ἡμέρας καὶ ὅλων τῶν ἡμερῶν τῆς ἐβδομάδος καὶ τοῦ ἔτους. Μεταξὺ αὐτῶν εἶναι οἱ λεγόμενοι «Παρακλητικοὶ Κανόνες», δύο ἀπὸ τοὺς ὁποίους εἶναι γνωστότατοι εἰς τοὺς χριστιανούς μας, διότι ψάλλονται κάθε βράδῳ, μετὰ τὸν Ἑσπερινόν, κατὰ τὸν «Δεκαπενταύγουστον»—ὁ «μικρὸς» καὶ ὁ «μέγας», οἱ ὁποῖοι περιέχονται εἰς τὸ «Μέγα Ὀρολόγιον» καὶ εἰς τὸ τέλος τῆς «Παρακλητικῆς»—καθὼς καὶ οἱ Κανόνες τοῦ «Θεοτοκαρίου» (ἀνὰ εἰς δι' ἐκάστην ἡμέραν καὶ διὰ τοὺς ὀκτὼ ἡχοὺς τῆς ἐκκλησιαστικῆς μας μουσικῆς), οἱ ὁποῖοι ψάλλονται εἰς τὰ «Ἀπόδειπνα». Ὑπάρχουν, ἐπίσης, καὶ «Κανόνες τῆς Θεοτόκου», ποὺ ψάλλονται εἰς τοὺς ὄρθρους τῶν Κυριακῶν καὶ τῶν ἑορτῶν διαφόρων Ἁγίων, καθὼς καὶ εἰς τοὺς ὄρθρους τῶν καθημερινῶν, καὶ ποὺ περιέχονται εἰς τὴν «Παρακλητικὴν».

Ἄλλὰ καὶ διὰ κάθε ἡμέραν, ὡς εἶπομεν, καὶ διὰ κάθε «ἀκολουθίαν» ἐκάστης ἡμέρας ὑπάρχουν ὕμνοι πρὸς τὴν Παναγίαν, οἱ ὁποῖοι θεωροῦνται ἀπαραίτητοι διὰ τὴν συμπλήρωσιν πάσης ἀκολουθίας. Οἱ ὕμνοι δὲ αὐτοὶ τῆς Θεοτόκου εἶναι γνωστοὶ εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν μας γλῶσσαν μὲ τὰ ὀνόματα «Θεοτοκία» καὶ «Σταυροθεοτοκία». Ἐκ τούτων, τὰ πρῶτα ἀναφέρονται πάντοτε εἰς τὸ «θαῦμα τῶν θαυμάτων», τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς ὑπερφυσικῆς γεννήσεώς Του ἐκ τῆς Παρθένου Μαρίας. Εἰς αὐτὰ ἡ Θεοτόκος ἐξομνεῖται μὲ ὄλους τοὺς δυνατοὺς τρόπους καὶ παρακαλεῖται νὰ μεσιτεῦῃ πρὸς τὸν Υἱὸν καὶ Θεὸν αὐτῆς διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν πιστῶν. Τὰ «Θεοτοκία» αὐτὰ ψάλλονται ὅλας τὰς ἡμέρας τῆς ἐβδομάδος, πλὴν τῆς Τετάρτης καὶ Παρασκευῆς, ὅποτε ψάλλονται τὰ «Σταυροθεοτοκία».

Εἰς τὰ «Σταυροθεοτοκία» ψάλλεται ὁ μητρικὸς πόνος, ἀλλὰ καὶ ἡ καρτερία τῆς Παναγίας κάτω ἀπὸ τὸν Σταυρὸν τοῦ Υἱοῦ της, καθ' ἣν ὦραν Ἐκεῖνος «ἀδίκως πάσχει» καὶ «θνήσκει» διὰ τὰς ἀμαρτίας τῶν ἀνθρώπων. Εἰς τὰ πλεῖστα ἐξ αὐτῶν παρίσταται ἡ ἰδίᾳ ἡ Θεοτόκος, θρηνοῦσα τὸν ἄδικον μαρτυρικὸν θάνατον τοῦ θεοῦ Τέκνου της, καὶ εἶναι εἰς πολλὰ σημεῖα ἀπαρά-

μιλλος ἢ τέγνη, μετὰ τὴν ὁποίαν ἐκφράζεται ὁ πόνος τῆς θείας Μητρός, συνηνωμένος πάντοτε μετὰ τὴν ἀκλόνητον πίστιν καὶ τὴν ὑποταγὴν τῆς εἰς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, «Ὅστις ἀποτελεῖ τὴν μοναδικὴν τῆς παρηγορίαν. Τοιαῦτα «Σταυροθεοτοκία» εἶναι καὶ τὰ «Ἐγκώμια,» τὰ ὁποῖα φάλλονται τὸ βράδινον τῆς Μεγ. Παρασκευῆς ἐνώπιον τοῦ κουβουκλίου τοῦ Ἐπιταγῆς ὕ.

Ὅπως διόλου ἀντίθετα, πλήρη πανηγυρικῆς χαρᾶς καὶ θριαμβευτικῆς ἀγαλλιᾶσεως, εἶναι τὰ «Θεοτοκία», ποῦ συμπληρώνουν τὴν ὑμολογίαν τοῦ Ἁγίου Πάσχα. Ἐκεῖ ἐκφράζονται τὰ συναισθήματα τῆς Παναγίας διὰ τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Υἱοῦ τῆς, εἰς ὄλους πάλιν τοὺς χαρμοσύνους τόνους, ποῦ ἀπαιτεῖ ὁ χαρακτήρ τῆς ἑορτῆς. Τοῦ ἰδίου περιεχομένου εἶναι καὶ μερικοὶ «Κανόνες τῆς Θεοτόκου», ποῦ φάλλονται εἰς τοὺς ὄρθρους τῶν Κυριακῶν.

Ἐκτὸς ὁμοῦς αὐτῶν τῶν ἑορτῶν τῆς Παναγίας καὶ αὐτῶν τῶν ὕμνων, ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἀναφέρει μετὰ βαθυτάτον σεβασμὸν τὸ ὄνομα τῆς καὶ εἰς πολλὰς εὐχὰς τῶν ἀκολουθιῶν τῆς, ἔχει δὲ καὶ τὴν ὥραϊαν ἐκείνην προσευχὴν, ποῦ ἀπευθύνεται πρὸς τὴν ἰδίαν τὴν Θεοτόκον, εἰς τὰ «Ἀπόδειπνα», καὶ ποῦ ἀρχίζει μετὰ τὰ ἐκφραστικώτατα ἐγκωμιαστικὰ ἐπίθετα «Ἄσπιλε, ἀμόλυντε, ἀφθορε, ἀχραντε, ἀγνή...». Ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ τέλος πάσης ἀκολουθίας—εἰς τὴν «Ἀπόλυσιν»—πάντοτε ἡ Ὑπεραγία Θεοτόκος ἀναφέρεται. Καὶ εἰς τὸ τέλος δὲ πάσης «αἰτήσεως» τῶν διαφόρων ἀκολουθιῶν. Πάντοτε ἐπικαλεῖται ὁ ἱερεὺς ἢ ὁ διάκονος τὰς «πρεσβείας τῆς Θεοτόκου», ἢ προτρέπει τοὺς πιστοὺς νὰ φέρουν εἰς τὴν μνήμην των τὴν ἱεράν προσωπικότητα, «τῆς Παναγίας, ἀχράντου, Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας». Καὶ αὐτῆς ἀκόμη τῆς θείας Λειτουργίας οἱ ὕμνοι ἀρχίζουν μετὰ τὸ γνωστότατον «Ταῖς πρεσβείαις τῆς Θεοτόκου», ποῦ φάλλεται μεταξὺ τῶν στίχων τοῦ πρώτου ψαλμικοῦ ἀντιφώνου. Μετὰ δὲ τὸν καθαγιασμὸν τῶν Τιμίων Δώρων μνημονεύεται, καὶ πάλιν, πανηγυρικώτατα καὶ ἐγκωμιαστικώτατα ὑπὸ τοῦ λειτουργοῦ τὸ ὄνομα τῆς Θεοτόκου—«Ἐξαίρετως τῆς Παναγίας ἀχράντου...»—καὶ ἀκολούθως φάλλεται ὁ σύντομος ἐκεῖνος, ἀλλὰ τόσο ἐκφραστικὸς μεγαλοπρεπὴς ὕμνος τῆς Παναγίας «Ἄξιόν ἐστιν ὡς ἀληθῶς...» (εἰς τὴν θ. Λειτουργίαν τοῦ Χρυσοστόμου) ἢ τὸ «Ἐπὶ Σοὶ χαίρει Κεχαριτωμένη πᾶσα ἡ κτίσις...» (εἰς τὴν θ. Λειτουργίαν τοῦ Μεγ. Βασιλείου) ἢ ἄλλος ἐπικαιρὸς Θεοτοκικὸς ὕμνος κατὰ τὰς μεγάλας ἑορτάς.

Δὲν πρέπει ὁμοῦς νὰ παραλείψωμεν, ὅτι εἰς τὴν λατρείαν μας χρησιμοποιοῦμεν καὶ τὴν «Ὠδὴν τῆς Θεοτόκου», δηλ. τὴν προσευχὴν, τὴν ὁποίαν ἡ ἰδία ἢ Θεοτόκος ἐνεπνεύσθη κατὰ τὴν ἐπίσκεψίν τῆς πρὸς τὴν Ἐλισάβετ (Λουκ. α' 37-55) μετὰ τὸν Εὐαγγελισμόν. Ἡ ὧδὴ αὐτῆ τῆς Θεοτόκου—τὸ «Μεγαλύνοι ἡ ψυχὴ μου τὸν Κύριον...» — φάλλεται καθημερινῶς εἰς τὸν ὄρθρον μετὰ τὸ χαρακτηριστικώτατον ἐφύμνιον «Τὴν Τιμιωτέραν τῶν Χερουβείμ...». Αὐτὴ δὲ ἀποτελεῖ καὶ τὴν βάσιν πάντοτε τοῦ τελευταίου («Ἐίμοῦ») ὄλων τῶν «Κανόνων».

Δι' ὄλων αὐτῶν τῶν μέσων ἡ Ἐκκλησία μας ἐκδηλώνει τὴν τιμὴν, ποῦ ὀφείλεται πρὸς τὴν «ὑψηλοτέραν τῶν οὐρανῶν» καὶ φανερῶναι τὴν εὐλάβειαν καὶ τὴν ἀγάπην τῆς πρὸς τὴν Μητέρα τοῦ Λυτρωτοῦ, τὴν ὁποίαν αἰσθάνεται καὶ ὡς ἰδικὴν τῆς Μητέρα, πάντοτε πρόθυμον νὰ συμπαθήσῃ εἰς τὸν πόνον τοῦ λαοῦ τῆς καὶ νὰ τρέξῃ πρὸς βοήθειάν του.

Η ΛΑΤΡΕΙΑ ΜΑΣ

Δ'

Ἡ Ὁρθοδοξία, ἥτις, ὡς εἶναι πολλαπλῶς μεμαρτυρημένος, ἔχει συνυφανθῆ με τὴν Ἱστορίαν τοῦ Γένους μας, ἃν διεφύλαξε με στοργῆν μητρὸς αὐτὴν ταύτην τὴν ἐθνικὴν μας ὑπόστασι, ἀποβάσα τῇ ἀληθείᾳ « Ἑλληνοσωτεία Ἐκκλησία », τὸ ἐπέτυχε καὶ δι' ἄλλων μὲν μέσῳ, ὅχι ὀλίγῳ, ὅτερον ὅμως καὶ διὰ τῆς ζωντανῆς λατρείας τῆς. Διὰ τῶν ἐμπνευσμένων κληρικῶν τῆς, τῶν ἀξίων τοῦ Ὑψιστοῦ λειτουργῶν καὶ συγχρόνως ἐθνικῶν ἀνδρῶν τιμημένων, ἐκράτησε μὲ εὐλάβειαν περισσῆν καὶ στοργικὴν ἀγωνίαν, μέσα εἰς τὰς πτυχὰς τοῦ μαρτυρικοῦ ῥάσου καὶ εἰς τὰ πολυσαύτια ἄμυριά των, αὐτὴν τὴν ψυχὴν τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Μέσα εἰς τὸ ἅγιον Ἀρτοφόριον τῶν ἱερῶν λειτουργικῶν τῆς παραδόσεως ἐφύλαξεν ἀλώβητον τὴν συνειδησίν του. Καὶ μὲ τοὺς κτύπους τῆς καμπάνας ἐρρῦθμιζε τοὺς παλμούς τῆς ἐθνικῆς ψυχῆς. Οἱ Διδάσκαλοι τοῦ Γένους ἐξ ἄλλου, κληρικοί, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, καὶ αὐτοὶ δὲ οἱ μετρίας μορφώσεως καλόγηροι τῆς Τουρκοκρατίας, οἱ πτωχοὶ ραγιάδες ρασοφόροι μὲ τὸν πλοῦτον τὸν πνευματικόν εἰς τὴν ψυχὴν των καὶ ἐκείνον τῆς Ὁρθ. ὁμολογίας, ἀποτεθησανορισμένον, εἰς τὰ ἀφθαστα Μηναῖα, τὴν Παρακλητικὴν, τὸ Τριώδιον καὶ τὸ Πεντηκοστάριον καὶ λοιπὰ λειτουργικὰ βιβλία τῆς Ἐκκλησίας μας (τῶν ὁποίων τὰ ἀρχικὰ γράμματα δι' ἐρυθρᾶς μελάνης σημειούμενα, συμβολίζουσιν τὰ αἵματα οὐ μόνον τῶν μαρτύρων τῆς πίστεως, ἀλλὰ καὶ ἐκείνων τῆς πατρίδος), καὶ αὐτοὶ σπουδαῖον πρόσωπον διεδραμάτισαν. Μὲ τὰ ἱερὰ αὐτὰ βιβλία ὡς διδακτικά, ὑπὸ τὸ μελιχρὸν φῶς τῆς κανδήλας, διδάσκουσιν τὴν ἐθνικοθηρησκευτικὴν Κατήχησιν εἰς τοὺς σκλάβους ἑλληνοπαιδας καὶ κατὰ τὸν ποιητὴν «θεριεύουσιν τὴν ἀποσταμένην ἐλπίδα μὲ λόγια μαγικά». Μυσταγωγία ἀληθινή! Ἀναβαπτίζεται τοιοῦτοτρόπως ἡ ἐθνικὴ ψυχὴ εἰς τὴν κολυμβήθραν τῶν ἱερωτάτων ἐθνικοθηρησκευτικῶν παραδόσεων διὰ τῆς θαυμασίας καὶ ἀπαραμίλλου λατρείας μας διηρηθισμένης μὲ ὕμνους ἀφθάστου κάλλους καὶ λυρισμοῦ. Οὕτως, ὁ ἀριστοτορευματικὸς « Ἀκάθιστος Ὑμνος » ἢ ὁ ἐθνικοθηρησκευτικὸς παιὰν τοῦ Βυζαντίου « τῆ Ὑπερμάχῳ Στρατηγῶ... »

(ὅστις θὰ ἤρμοξε νὰ παραμείνῃ καὶ τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος ὁ Ἔθνικὸς Ὑμνος, ἀφοῦ καὶ σήμερον ἀκόμη ὀμιλεῖ εἰς τὴν καρδίαν μας), τὸ Τροπάριον, ἔπειτα, «Σῶσον Κύριε τὸν λαόν Σου..» ἢ ἐκεῖνο τὸ μικύλον «Κύριε ἐλέησον» μὲ πόσας κρισίμους ἱστορικός τοῦ Ἔθνους στιγμὰς δὲν ἔχουν συνδεθῆ! Τὶ ἄλλο δὲ μαρτυρεῖ ἢ παράδοσις περὶ τῆς διακοπείσης Θ. λειτουργίας εἰς τὸν Ναὸν τῆς Ἁγίας Σοφίας κατὰ τὴν ἀποφράδα ἡμέραν τῆς Ἀλώσεως (1453) καὶ ἡ σχετικὴ συγκλονιστικὴ ἀποστροφή πρὸς τὴν Πολιοῦχον τῆς Κων/πόλεως καὶ τοῦ Γένους Προστάτιδα, τὴν ὁποίαν παρουσιάζει δακρύνουσαν ἐπὶ τῷ πικρῷ ἀγγέλματι: «Σώπασε Κυρὰ Δέσποινα καὶ μὴν πολυδακρύζεις..»; Τὶ ἄλλο, εἰμὴ τὴν σπουδαίαν καί, θὰ ἐλέγομεν, κυρίαρχον θέσιν τῆς Ὁρθ. λατρείας εἰς τὴν ἐθνικὴν μας ζωὴν καὶ τὸν εδεργετικὸν ρόλον, τὸν ὁποῖον διεδραμάτισεν αὕτη εἰς τὴν διαδρομὴν τῶν αἰώνων! Ναι, ἐκεῖ ὑπὸ τοὺς θόλους τῆς Ἁγ. Σοφίας καὶ τῶν ἄλλων μεγαλοπρεπῶν ἢ καὶ ταπεινῶν Ναῶν καὶ Μονῶν μας, εἰς ὑποβλητικὴν ἀτμόσφαιραν βυζαντινῆς λατρείας, συνετελέσθη τὸ θαῦμα τῶν αἰώνων: ἡ συντήρησις καὶ διάσωσις τῆς ἐθνικῆς μας ὑποστάσεως, «ἡ θεραπεία τοῦ ἐθνικοῦ μας πόνου καὶ τῆς ὀδύνης». Ἐκεῖ εἰς τὰ «ἀγαπητὰ σκηνώματα» καὶ «τὰς ἀεὶ τῶν Κυρίου» διὰ «τῆς λατρείας» ζωογονεῖται ἡ πίστις, ἐνισχύεται ἡ ἐλπίς, ἐξαγιάζεται ἡ ἀγάπη πρὸς τὸν Χριστὸν καὶ τὴν Ἑλλάδα! Ἐκεῖ γαλβανίζονται αἱ ψυχαί, προπαρασκευαζόμεναι δι' ἀγῶνας ἐθνικοὺς καὶ θουσίας. Δημιουργοῦνται μάρτυρες, καὶ ἐθνομάρτυρες, ὀλεκαντώματα καὶ βωμοί. Ἀπὸ τὰ ταπεινὰ στασίδια τῶν Ὁρθ. Ναῶν, εἰς τὰ ὁποῖα εἶναι γραμμὴν ἡ ἱστορία τοῦ Γένους μας—ἐξεπορεύθησαν οἱ φλογεροὶ πρόμαχοι τῆς Ἐλευθερίας, οἱ ὁποῖοι κατέπληξαν τὸν κόσμον!

Τὶ πρῶτον καὶ τί ὕστερον νὰ ἐνθυμηθῆ κανεῖς;

Καί, ἔπειτα, τολμοῦν τινας νὰ ὀμιλοῦν—εἰς τὸ παρελθὸν τοῦλάχιστον—περὶ διῆθεν στατικῆς καὶ ἀποστεωμένης Ἐκκλησίας καὶ λατρείας νεκρᾶς.. Ἀλλὰ καὶ ἂν πάντα τὰ λοιπὰ παραλείψωμεν καὶ μόνον ἢ ἀνωτέρω ἱστορικὴ ἀπόδειξις θὰ ἤρκει πρὸς ἀνασκευὴν τοῦ ληρωδοῦς ἰσχυρισμοῦ. Ὅταν μία Ἐκκλησία ἐπιδορᾷ καὶ δι' αὐτῆς ἀκόμη τῆς λατρείας τῆς τόσοσιν ζωηρῶς εἰς τὴν ψυχὴν καὶ τὴν ζωὴν τοῦ λαοῦ τῆς καὶ τὸν καθοδηγῆ,

συναγείρη τὰς ἐθνικὰς του δυνάμεις, κινήτοπιῃ αὐτὰς καὶ μεγαλοουγῆ—καὶ μέχρι χθὲς ἀκόμη!, πῶς δυνάμεθα νὰ ὀμιλῶμεν περὶ νεκρᾶς λατρείας καὶ ἀπολιθωμένης Ἐκκλησίας;*· Εἰς τὴν πραγματικότητα πρόκειται περὶ ζωντανῆς καὶ δυναμικῆς Ἐκκλησίας καὶ περὶ λατρείας πλήρους ὑποβλητικότητος καὶ γοητείας ἱερᾶς, ὅπως ὁμολογοῦν καὶ ξένοι, ἑτερόδοξοι αὐτοί, ἐπιμαρτυρεῖ δὲ καὶ ἡ σύγχρονος πραγματικότης. Καὶ σήμερον ἡ ἀφθάστων κάλλους λατρεία μας, ἡ ζωντανὴ καὶ παλμώδης, ἐλκύει τοὺς ξένους εἰς τὴν Ὀρθοδοξίαν, ὡς συνέβη οὐχὶ ἅπαξ καὶ εἰς τὴν Ἐνδρώπην καὶ Ἀμερικήν, καὶ εἰς αὐτὴν τὴν μακρονήν Κορέαν!

Θὰ ἠδυνάμεθα λοιπόν, ἐν Κυρίῳ κενχόμενοι, νὰ ἐπαναλάβωμεν τὸ γραφικόν (Δευτερον. 4,7) «Ποῖον ἔθνος μέγα, ᾧ ἐστὶν αὐτῷ ὁ Θεὸς ἐγγίζων;» διὰ μέσον μάλιστα μιᾶς τοιαύτης κατασκευτικῆς καὶ συγκλονιστικῆς λατρείας!

Πρωτοσ. ΧΡΥΣΟΣΤ. ΓΙΑΛΟΥΡΗΣ

* Σημειωτέον, ὅτι ἡ λατρεία μας ἔχει ἐπηρεάσει καὶ αὐτὸ τὸ λεξιλόγιον τῆς καθημερινῆς ζωῆς καὶ τὴν λαογραφίαν μας. Γέμουν ταῦτα ἐκφράσεων λειτουργικῶν.

«Σοφίας ἔρωτι, τὸν νοῦν πτερώσασα, κόσμου εὐπάθειαν, ἐμφρόνως ἔλιπες, καὶ ἐνδιαίτημα τερπνόν, ἐγένου φιλοσοφίας· σὺ γὰρ δι' ἀσκήσεως καὶ ἡθῶν τελειότητος, νύμφη ἐχρημάτισας, τοῦ Σωτῆρος περιδουδος, ᾧ πρέσβευε ὑπὲρ τῶν βοώντων· χαίροις Μακρίνα θεοφόρε».

«Ὡς φωτὸς ἀνάπλεως δικαιοσύνης, τύπος θείων πράξεων, καὶ ἀρετῶν μυσταγωγός, ὤφθησ' τοῖς πίστει βοῶσιν σοι· χαίροις, Μακρίνα, παρθένων ἀγλαίσμα».

«Ἦνθησας ἐκ ρίζης περικλεοῦς, κλέος εὐσεβείας, γεωργοῦσα ἀπὸ παιδός· βίω γὰρ ἀμέμπτω, καὶ τρόποις ἐναρέτοις, Μακρίνα διαπρέπει, ὡς καλλιπάρθεος».

(Ἀπολυτίκιον, Κοντάκιον καὶ Μεγαλυνάριον τῆς ὁσίας Μακρίνης, ποιηθέντα ὑπὸ τοῦ Μοναχοῦ Γερασίμου Μικραγιαννανίτου).

ΑΔΕΛΦΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Ἀγαπητέ μου ἐν Χριστῷ ἀδελφέ,

Καθὼς σοῦλεγα στὰ προηγούμενα, ὑπάρχει καὶ μιὰ κατηγορία νέων τῆς ἐποχῆς ποὺ δὲν εἶχαν καμμιά ὄρεξι νὰ γίνουν ἱερεῖς. Μάλιστα πολλοὶ ἀπ' αὐτούς, ἂν δὲν μισοῦσαν τὸ ράσο καὶ δὲν τὸ ἐβλεπν με περιφρόνησι γιὰ νὰ μὴν εἰποῦμε καὶ με ἀηδία, ἐν τούτοις δὲν τοὺς ἐπέρασε ποτὲ ἀπ' τὸ μυαλὶ νὰ ὑπηρετήσουν τὴν Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, ὡς ἱερεῖς του. Οἱ περισσότεροι ἀπ' αὐτούς ἀνήκουν σὲ οἰκογένειες με κάποια φλέβα λευϊτικὴ ἀπὸ τὸν πατέρα, τὸν παπποῦ ἢ τὸν προπάππο. Οἱ νέοι αὐτοὶ ἐπίεσθησα ἀπὸ τὸν πατέρα τους ἢ καὶ ἀπὸ τοὺς συγγενεῖς τους νὰ ρασοφρεθοῦν, Ἡκούσθη μάλιστα πατέρας ἱερεὺς νὰ λέγη στὸ παιδί του: «Βρε ἀνόητε, ἐγὼ αὔριο πεθαίνω. Γιατὶ νὰ μᾶς πάρη ἄλλος τὴν ἐνορία; Γιατὶ νὰ μᾶς πάρη τὸ ψωμὶ ἀπὸ τὸ στόμα; Κουτὸς γίνεσαι. Ἐένο θὰ φέρουμε στὸ χτῆμα μας; Ἐδῶ ὑπάρχει καταστηματούχος, ποὺ δὲν τρελλάθηκε νὰ δώσῃ τὸ κατάστημά του σὲ ὑπάλληλό του, ἀλλὰ στὸ φυσικὸ κληρονόμο του. Ποιὸς εἶναι αὐτός; Ποιὸς ἄλλος ἀπὸ τὸ παιδί του. Πῶς; με τί καρδιά ἐγὼ θὰ παραδώσω τὸ παπαδηλῆρι μου σὲ ξένο, κι' ὄχι στὸν κληρονόμο μου; Καὶ κληρονόμος μου εἶσαι ἐσύ. Ἀμπέλια κὶ χωράφια δὲν ἔχω. Ἀποφάσισε νὰ με διαδεχθῆς. Ὁ γιὸς ἀκούει, ξανακούει, καὶ ἀρχίζει νὰ τὸ πιστεύῃ πῶς προωριζόταν γιὰ παπᾶς καὶ δὲν τὸ εἶχε καταλάβει! Γελᾶ, ξαναγελᾶ, προβάλλει ἔτσι γιὰ ντόρο τὸ ράσο στὸν καθρέφτη, βάζει τὸ καλυμμαῦχι τοῦ πατέρα του, φωνάζει καὶ κανὰ φίλο του γιὰ ἀστεῖα, νὰ δώσῃ καὶ αὐτὸς τὴ γνώμη του, καὶ ἐν μέσῳ φαιδροτήτων, τὸ παπαδοπαῖδι ἀποφασίζει νὰ εἰπῇ τὸ «ναὶ» στὸν πατέρα του. Φυσικὰ, ὅπως καταλαβαίνεις, πρόκειται περὶ καρναβαλοποιήσεως τῆς Ἱερωσύνης, ἀφοῦ ἡ μεταμφίεσις εἶναι ὄχι ψυχικὴ ριζικὴ μεταβολή, δὲν εἶναι περιτομὴ καρδίας, ἀλλαγὴ, ἀλλὰ καθαρῶς ἐξωτερικὴ, καὶ μπορεῖ νὰ προεικασθῇ ὁ καθένας μας τί προκοπὴ θάχουμε με τὸν τύπον αὐτὸν τοῦ ἱερέως. Οἱ ἴδιοι μεταγενέστερα, σὲ ἐρώτησι τοῦ φίλου τους, πῶς ἀπεφάσισαν νὰ γίνουν ἱερεῖς, ἀφοῦ δὲν τοὺς τραβοῦσε τὸ ράσο, ἀπαντοῦσαν ἢ καὶ ἀπαντοῦν «Μωρὸ δὲν ἤθελα νὰ γίνω παπᾶς, ἀλλὰ σὰν ἐβλεπα τὸν πατέρα μου νὰ ἐπιμένῃ, γιὰ νὰ μὴ πεθάνῃ ἀπὸ τὸν καῦμό του, γιὰ νὰ μὴ με καταρασθῇ, ἔγινα». Θυμαῖμαι, ἀδελφέ, ἀρκετοὺς τέτοιους ποὺ ἔγιναν ἱερεῖς κληρονομικῶ καὶ ἐκβιαστικῶ δικαίῳ. Ἄλλὰ τοῦ πατέρα ὁ καῦμός, ἐφ' ὅσον δὲν ἦταν καὶ καῦμός τοῦ γιου, δὲν συνηγοροῦσεν ὑπὲρ τῆς κληρικοποιήσεως τοῦ δευτέρου, ὡς φυσικοῦ κληρονόμου, γιὰτὶ ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ δὲν εἶναι χτῆμα τοῦ οἰουδήποτε, δὲν εἶναι κατάστημα νὰ παραδοθοῦν τὰ κλειδιά του κατὰ τὴ βούλησι τοῦ πατέρα στὸ παιδί του, ποὺ τὸ ἴδιο με τὴ

διαγωγή του, τῆ στάσι του, ἀρνεῖται καθαρὰ τὴν ἱερωσύνη, συνεπέστατο πρὸς τὴν ψυχικὴ του κλίσι.

Τώρα στὴν ἴδια γραμμὴ ὑπάρχει καὶ ἄλλη περίπτωσις. "Ὅταν τὸ παιδί ἀρνήται νὰ γίνῃ παπᾶς, παρὰ τὰς πιέσεις καὶ τὰς γλυκοσταλάκτους εὐλογίας τοῦ Γέροντα πατέρα, τότε ὁ ἱερεὺς-πατὴρ στρέφεται πρὸς εὗρεσι γαμβροῦ γιὰ τὴν κόρη του, μὲ τὴν ὑπόσχεσι πὼς μαζὶ μὲ τὴν προῖκα θὰ τοῦ παραδώσῃ καὶ τὴν ἐνορία του, σὰν ἓνα μέγα καὶ πλούσιον γαμήλιον δῶρον, σὰν μιὰ πηγὴ ἀστείρευτη πλοῦτου. Καὶ ὑπάρχουν τέτοιοι, ἴσως καὶ ἀνάποδοι ἄνθρωποι, ποὺ κι' αὐτοὶ δὲν συνεδέοντο μὲ τὸ ράσο, ἀλλὰ γιὰ νὰ μὴ χάσουν τὴν κόρη, τὴν προῖκα καὶ τὴν γαλακτοφόρον ἀγελάδα, δέχονται νὰ γίνουν καὶ σὼγαμπροὶ ἀκόμη, καὶ καταλαβαίνει ἀγαπητὴ τὸ δρᾶμα τοῦ ἴδιου ἢ τὸ γλέντι τῆς γειτονιάς ἢ τὰ σχόλια τῆς ἐνορίας ὀλοκλήρου, εἴτε ὁ παπαδόγαμπρος εἶναι ἀπὸ τὸ ἴδιο χωριό, εἴτε εἶναι ἀπὸ ξένο, τόσο τὸ χειρότερο καὶ γιὰ τοὺς δυό, καθερὸ καὶ γαμπρό. Καὶ ἂν μὲν τύχῃ ὁ πεθερὸς-παπᾶς νὰ εἶναι πλοῦτος ἄνθρωπος καὶ ὁ παπαδοποιηθεὶς σὼγαμπρος στραβόξυλο, τότε ἀρχίζει τὸ γνωστὸ λεξιλόγιον τῆς αὐτοκατάρτας ποὺ φανερῶναι μετάνοια γιὰ τὴν ἐπιλογὴ τοῦ γαμπροῦ, ἀλλὰ καὶ τοῦ τελευταίου τὰ γλυκοφαλίματα εἰς βᾶρος τοῦ γέρο-πεθεροῦ του ποὺ τὸν ἀγόρασε, μπορεῖ νὰ εἰπῇ κανεὶς, μὲ τίς τόσες ὑποσχέσεις καὶ τὴν ἐνορία, γιὰ νὰ τὸν ἐγκλωβίσῃ στὰ πλαίσια τῶν συνηθειῶν του. "Ἄν δὲ καὶ ὁ σὼγαμπρος τοῦ παπᾶ τὴν κόρη νὰ εἶναι καὶ φιλόργυρος ἢ πλεονέκτης ἢ ἀσεβὴς ἢ ἀπότομος καὶ τραχὺς γύρω στὴ φτώχεια, ἢ ἀπρόσεκτος στὴ διακονία του, τότε ὁ πεθερὸς θρηνεῖ, ὀδύρεται καὶ καταριέται τὴν ὥρα καὶ τὴ στιγμὴ ποὺ παρητήθη χάριν τοῦ γαμπροῦ του, γιὰ νὰ κολάσουν τὴν ψυχὴ τους κι' οἱ δυὸ καὶ νὰ διαλύσουν τὴν ἐνορία τους μὲ τοὺς διαπληκτισμοὺς καὶ τὰ παπαδοσκάνδαλα, ὅπως ξέρουμε, καί, δυστυχῶς, ξέρουμε, ποὺ καλλίτερα ἦταν νὰ μὴ ξέρανε.... Τὸ τί λέγονται ἀπὸ τὰ ἀτύλωτα στόματα καὶ τῶν δυὸ οἰκογενειῶν ποὺ συγγενεύουν ἢ καὶ τῶν ἐνοριτῶν, εἶναι ἀπερίγραπτο. Δὲν μεταφέρονται ἐδῶ. Ὑπάρχουν ὁμοίως καὶ περιπτώσεις ποὺ φτωχὰ παιδιὰ ἐνυμφεύθησαν παπαδοπούλες μὲ τὸ σκοπὸ νὰ γίνουν ἱερεῖς. Καὶ ἔγιναν. "Ἄν συμβῇ ὁμοίως ὁ πεθερὸς νάχῃ τὰ παραπάνω ἐλαττώματα, τότε κατὰ περιεργον τρόπο τὰ ἐλαττώματα αὐτὰ τὰ κληρονομεῖ καὶ ὁ γαμπρὸς σὰ μιὰ δευτέρη προῖκα: Φιλαργυρίας, πλεονεξίας, ἀετουχιᾶς, καί, πολυλάκις, ἀσεβείας πρὸς τὰ πάντα. Ἐπιδεικτικοὶ μαθηταὶ τοιοῦτου διδασκάλου ἐτελειοποιήθησαν στὴν τέχνη τοῦ ἀποκτᾶν ἀκοπώτερον χρήματα. Πολλῶν ὁ χαρακτῆρας διεφθάρη ἀπὸ τὴν ἐπαφὴ μὲ τὸν πεθερὸ-παπᾶ. Ἐνῶ ἦσαν περισσότερο θεοφοβούμενοι καὶ μὲ κάποια θεοσέβεια καὶ συστολή, ὡς λαϊκοί, μὲ λεπτὴ καὶ ἀρωματισμένη ψυχὴ, μόλις μπῆκαν σὰ σὼγαμπροὶ στὸ παπαδόσπιτο,

ἀγρίεψαν κι' αὐτοί. Ἐχασαν τὴν ἡμερότητα τῆς εὐσεβείας καὶ ἐτυποποιήθησαν μὲ τὸ πέρασμα τοῦ χρόνου ἐπαγγελματικὰ κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ πεθεροῦ των. Κάποτε εἶχε γνωρίσει ἓνα εὐσεβεῖ Διδάσκαλο πού ἤθελε νὰ γίνῃ ἱερεὺς ἀλλὰ καὶ νὰ ζῆσῃ στὸ μεγάλο χωριό του. Νὰ ἀποκτήσῃ μιὰ βιβλιοθήκη, νὰ ὀργανώσῃ πνευματικὰ τὴν ἐνορία του, νὰ γίνῃ, τέλος πάντων, ἓνα πρόσωπο γενικωτέρου γιὰ τὸν τόπο ἐνδιαφέροντος σὲ μιὰ ἐποχὴ πρακτικῶς τοῦλάχιστον ὕλιστικῆ. Καλὴ ἡ σκέψις, καλὸ τὸ πρόγραμμα ἀλλὰ καὶ τὰ προσόντα του ὅ,τι ἔπρεπε γιὰ τὴν κωμόπολιν ἐκείνην. Ἐνυμφεύθη τὴν κόρη τοῦ ἡλικιωμένου ἱερέως, ἔστις, μάλιστα, καὶ παρητήθη ἐνωρίτερα, προκειμένου νὰ καταλάβῃ ὁ γαμπρός του τὴν ἐνορία! Τί συνέβη; Ὁ γαμπρός, λόγῳ τῆς ρευστότητος τοῦ χαρακτήρου του, ἀπερροφήθη ἀπὸ τὸν φιλάργυρο καὶ πλεονέκτη πεθερό του. Καὶ τὸ πλεόν δραματικὸ στὴν ἱστορία μας εἶναι ὅτι ὁ πεθερὸς παρητήθη μὲν ὀργανικῶς τῆς θέσεως τοῦ ἐφημερίου, ἀλλ' ὅμως δὲν ἐγκατέλειψε τὴ δουλειά του. Μαθημένος νὰ παίρνῃ στὰ χέρια του καὶ νὰ χαϊδεύῃ τὰ χρήματα τῶν ἐνοριτῶν, ἄρχισε καὶ ἔκανε ἀντίπραξι στὸ γαμπρὸ καὶ τοῦ μάζευε τὰ τυχερὰ ἀπὸ ἀγιασμούς, ἀπὸ ἰδιωτικὲς λειτουργίες κλπ. κλπ. Καὶ μπορεῖ νὰ εἰπῆ κανεὶς πὼς κυνηγοῦσε τώρα μὲ μανία καταφανῆ τις ἱεροπραξίες εἰς βάρος τοῦ γαμπροῦ του, ἐνῶ δὲν εἶχε ἀνάγκας. Χτήματα εἶχε, κάποιο παιδί του τοῦστελνε ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴ τὸ χαρτζηλῆκι του, ὅπως ἔλεγε στὸ καφενεῖο, τὴν συνταξοῦλα του τὴν ἔπαιρνε. Λοιπὸν; Ἀλλὰ πὼς θὰ γελοῦσε τὸ Δαιμόνιο μὲ τις γκρίνιες πεθεροῦ καὶ γαμπροῦ, καὶ πὼς, μέσα στὸν ἀνήθικο καὶ ἀπαράδεκτον αὐτὸν ἀνταγωνισμὸ δυὸ τόσο συγγενῶν παπάδων, δὲν θὰ ἐρήμαζεν ἀπὸ ἐκκλησίασμα ὁ Ναός, πού καὶ τὴν ἡμέρα τῆς Πεντηκοστῆς εὐρῆκα μονάχα ὀκτῶ άτομα, συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ, εὐτυχῶς πού ἦλθε, ψάλτου; Χώρισαν βέβαια τὰ πιάτα τους καὶ οἱ δυὸ ἀλλὰ δὲν ἔσμιξεν ἡ καρδιά τους μὲ τὴν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ. Ὁ πεθερὸς ζήλευε τὸ γαμπρὸ γιὰ τὴν καλὴν φωνὴν καὶ τὴν δροσιὰ του, ὁ γαμπρὸς μισοῦσε τὸν πεθερὸ γιὰ τὸ τυπικὸν τὰ δικαιώματά του, καὶ γινόταν κατὰ τὸ κοινῶς λεγόμενον, «μῦλος». Δὲν μ' ἀρέσουν τὰ τερτίπια τοῦ πεθεροῦ μου, ἔλεγεν ὁ γαμπρός. Δὲν μπορεῖ ν' ἀγνοῇ τὸν εὐεργέτη του, ἔλεγεν ὁ πεθερός. Πήγαινε νὰ βρῆς ἄκρη. Αὐτὰ τὰ ξέρουμε, γιὰ τὴν ἀγάπη καὶ τὰ ζοῦμε καὶ θλιβόμεθα. Καὶ ἔτσι οἱ Ἀρχιερεῖς ἀθέλα τους βρίσκουν μαλλιά νὰ ξάνουν. Φταῖνε δὲν φταῖνε κι' αὐτοί, θὰ τὰ φορτώνωνται ὅλα στὴ ράχη τους. Ποῦ μπορεῖ κανεὶς νὰ τὰ προβλέψῃ ὅλα; Ἀλλὰ, ἀδελφέ, εἶναι ἀνεύθυνοι αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι πού ἐμπλέκονται κατὰ τέτοιον τρόπο στὴν Ἱερωσύνη;

Ἄς δοῦμε τώρα τὴν ἄλλη κατηγορία.

Μὲ ἀγάπη Χριστοῦ Χ.

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΟΝ “ΛΕΙΜΩΝΑ,,

ΤΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΜΟΣΧΟΥ

Η ΖΩΗ ΜΙΑΣ ΑΓΙΑΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ ΣΤΗΝ ΕΡΗΜΟ

Ἐπάρχει κάποιο μοναστήρι, πού βρίσκεται κάμποσο μακριά ἀπὸ τὰ Ἱεροσόλυμα καὶ πού ὀνομάζεται τοῦ Σαμψώνα.

Ἀπὸ τὸ μοναστήρι λοιπὸν αὐτὸ ἐξεκίνησαν δυὸ Πατέρες, γιὰ νὰ πάνε στὸ ὕρος Σινᾶ, πού τῶχανε τάξιμο· καὶ σὰν ἐξαναγύρισαν στὸ μοναστήρι, μᾶς διηγήθηκαν καὶ μᾶς εἶπαν·

—“Ὅταν ἐκάναμε τὸ προσκύνημά μας στὸ ἅγιο Ὅρος κι’ ἐγυρίζαμε πίσω, μᾶς συνέβηκε νὰ περιπλανηθοῦμε, μέσα στὴν ἔρημο. Καὶ σάμπως νὰ βρισκόμαστε μέσα σὲ ὠκεανό, ἐπερπατούσαμε μέσα στὴν ἔρημο ἀρκετὲς ἡμέρες. Κάποτε λοιπὸν ἀντικρύσαμε ἀπὸ μακριὰ μιὰ μικρὴ σπηλιὰ κι’ ἐτρέξαμε πρὸς αὐτήν.

Κι’ ὅταν ἐπλησιάσαμε, εἶδαμε γύρω ἀπὸ τὴ σπηλιάν ἓνα μικρὸ πηγαδάκι· καὶ γύρω γύρω ἀπὸ τὸ πηγαδάκι αὐτὸ μερικὰ χορταρικὰ καὶ χνάρια ἀπὸ ἄνθρωπο. Καὶ εἶπαμε ὁ ἓνας στὸν ἄλλο— Ἐδῶ, καθὼς φαίνεται, θὰ κατοικῆ κάποιοι δοῦλοι τοῦ Θεοῦ.

Ὅταν ὅμως ἐμπήκαμε, δὲν εἶδαμε κανένα. Μονάχα ἀκούσαμε κάποιον πού ἐβογγοῦσε. Ὅταν λοιπὸν ἐψάξαμε πολλὴν ὥραν καὶ παντοῦ, εὐρήκαμεν ἓνα βαθούλωμα, πού ἔμοιαζε σὰν φάτνη, καὶ κάποιον πού ἦτανε ξαπλωμένος μέσα σ’ αὐτό.

Ἐπλησιάσαμε λοιπὸν τὸ δοῦλο τοῦ Θεοῦ καὶ τὸν παρακαλούσαμε νὰ μᾶς μιλήσῃ. Ἐπειδὴ ὅμως δὲν μᾶς ἔδινε καμμιάν ἀπάντηση, τὸν ἐσκουντήσαμε μὲ τὰ χέρια μᾶς. Καὶ εἶδαμε τότες, πὼς τὸ σῶμά του ἦτανε ἀκόμη ζεστό, μὰ πὼς ἡ ψυχὴ του εἶχε πετάξει πρὸς τὸν Κύριο.

Τότες ἐκαταλάβαμε, πὼς τὴν ὥρα πού ἐμπαίναμεν

ἐμεῖς στήν σπηλιά, ἀναπαύθηκεν. Ἐπήραμε λοιπὸν τὸ σῶμά του ἀπὸ τὸν τόπο ποῦ ἐκοιτότανε, κι' ἐσκάψαμε ἓνα λάκκο μέσα στὸ ἴδιο τὸ σπήλαιο. Κι' ἓνας ἀπὸ τοὺς δυὸ μας ἔβγαλε τὸ ροῦχο ποῦ φοροῦσε κι' ἀφοῦ ἐτυλίξαμε τὸ σῶμα τοῦ πεθαμένου τὸν ἐκηδέψαμε.

Εὐρήκαμε δὲ πὼς ἦτανε γυναίκα. Κι' ἐδοξάσαμε τὸν Θεό. Κι' ἀφοῦ ἐδιαβάσαμε ἐπάνω της τὴν νεκρώσιμην ἀκολουθία τὴν ἐθάψαμε.

ΠΩΣ ΕΠΗΓΕΝ ΚΑΚΟΘΑΝΑΤΙΣΜΕΝΟΣ Ο ΜΟΝΑΧΟΣ ΑΙΓΥΠΤΙΟΣ

Ὁ ἀββᾶς Ἰωάννης ὁ Κίλικας μᾶς διηγήθηκεν·

— Τὴν ἐποχὴ ποῦ ἠσυχάζαμε στὸ Ἐνατο τῆς Ἀλεξάνδρειας, ἤλθε καὶ μᾶς βρῆκεν ὁ μοναχὸς Αἰγύπτιος καὶ μᾶς εἶπε, ὅτι πῆγε στὸ μοναστήρι μὲ τὰ πολλὰ τὰ κελλιά κάποιος ἀδελφός, ποῦ ἦτανε ξενητεμένος κι' ἐζητοῦσε νὰ καθήση στὸ κελλί ποῦ ἔμενεν ὁ Εὐάγριος.

Πῆγε λοιπὸν στὸν ἡγούμενο κι' ἀφοῦ τοῦβαλε μετάνοια, τὸν παρακαλοῦσε νὰ πάη νὰ μείνη στὸ κελλί τοῦ Εὐάγριου. Τοῦ εἶπε λοιπὸν ὁ Ἠγούμενος, ὅτι δὲν μπορεῖ νὰ μείνη ἐκεῖ. Ὁ ἀδελφὸς ὅμως τοῦλεγεν— Ἄν δὲν μοῦ τὸ ἐπιτρέψῃς νὰ μείνω ἐκεῖ, θὰ φύγω τὸ δίχως ἄλλο. Τοῦ λέει ὁ Ἠγούμενος— Τέκνο μου, ὁ δαίμονας ποῦ κατοικεῖ μέσα σ' αὐτὸ τὸ κελλί εἶναι φοβερός καὶ τρομερός. Κι' αὐτὸς ποῦ παραπλάνεψε τὸν Εὐάγριο καὶ τὸν ἔκαμε νὰ γίνῃ ἀποστάτης ἀπὸ τὴν ὀρθὴν του πίστη καὶ τοῦβαλε μέσα στὰ μυαλά του τὰ μυσará του δόγματα, δὲν ἀφήνει νὰ πάη νὰ καθήση ἐκεῖ κανένας ἄλλος.

Ἐκεῖνος ὅμως ἐπέμενε κι' ἔλεγε— Ἐὰν θὰ μείνω ἐδῶ, μόνο σ' αὐτὸ τὸ κελλί θὰ καθήσω. Τότε τοῦ λέγει ὁ Ἠγούμενος — Πήγαινε καὶ ἀθήσε· κι' ὅτι καὶ νὰ γίνῃ τὸ κρῖμα θᾶναι δικό σου.

Ἐπῆγε λοιπὸν ὁ ἀδελφὸς κι' ἔμεινε μίαν ἐβδομάδα. Κι' ὅταν ἤλθε ἡ Κυριακὴ ἐπῆγε στήν Ἐκκλη-

σία. Κι' ὅταν τὸν εἶδεν ὁ Ἠγούμενος εὐχαριστήθηκε.

Τὴν ἐρχομένην ὅμως Κυριακὴ δὲν ἐφανερώθηκε στὴν Ἐκκλησία. Κι' ὁ Ἠγούμενος παρακάλεσε δυὸ ἀδελφούς νὰ πᾶνε καὶ νὰ ἰδοῦνε, γιατί δὲν ἦλθε στὴν Ἐκκλησία. Κι' ὅταν ἐπήγανε στὸ κελλί, εὐρήκανε τὸν ἀδελφὸ νάχη τυλίξει τὸ λαιμὸ του μ' ἓνα σχοινὶ καὶ νάχη κρεμασθῆ....

Ο ΓΕΡΟΝΤΑΣ ΑΒΒΑΣ ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΙ ΤΟ ΛΙΟΝΤΑΡΙ

Ἄββᾶς Διονύσιος μᾶς διηγήθηκε γιὰ τὸ Γέροντα ἀσκητὴν ἄββαν Ἰωάννην αὐτό.

—Μιὰν ἡμέρα ὁ Γέροντας ἐπεριπατοῦσε στὰ σύνορα τοῦ κτήματος τῆς Σοχοῦς, πού ἐκεῖ κοντὰ βρισκότανε καὶ ἡ σπηλιὰ του. Ὅπως λοιπὸν ἐβάδιζε, βλέπει ἓνα μεγάλο λεοντάρι, πού ἐρχόντανε ἀπὸ τὴν ἀντίθετη μεριά καὶ πού τὸν ἐπλησίασε.

Ἦτανε δὲ ὁ δρόμος πού ἐπερπατοῦσε πάρα πολὺ στενὸς κι' ἀνάμεσα σὲ δυὸ φράχτες, πού μ' αὐτοὺς συνηθίζουνε οἱ γεωργοὶ νὰ περιτριγυρίζουνε τὰ χωράφια τους, φυτεύοντας στὸ χῶμα ἀγκαθωτὰ κλαδιά. Εἶχε δὲ ἀπὸ τὰ ἀγκάθια αὐτὰ τόση στενοποριὰν ὁ δρόμος, ὥστε μόλις καὶ μετὰ βίας μποροῦσε νὰ περπατῆ ἓνας πεζός, χωρὶς νὰ σηκώνη τίποτα· καὶ πάλι μὲ δυσκολία μεγάλη νὰ βαδίζη.

Ὅπως λοιπὸν ἐπλησίασαν ὁ ἓνας τὸν ἄλλο, ὁ Γέροντας καὶ τὸ λεοντάρι, οὔτε ὁ Γέροντας γύριζε πίσω, γιὰ νὰ κἀνη τόπο νὰ περάσῃ τὸ λεοντάρι, οὔτε καὶ τὸ λεοντάρι μποροῦσεν ἀπὸ τὴ στενοποριὰ νὰ γυρίσῃ πίσω· κι' ἔτσι δὲν ἦτανε βολετὸ καὶ στοὺς δυὸ τους νὰ προχωρήσουν.

Ὅταν λοιπὸν ὁ λέοντας εἶδε τὸ δοῦλο τοῦ Θεοῦ πὼς ἤθελε νὰ προσπεράσῃ, ἐστάθηκε στὰ πισινὰ του πόδια, κι' ἔτσι ὄρθιος ἔγειρε πρὸς τὸ φράκτη πού ἦτανε πρὸς τ' ἀριστερὰ τοῦ Γέροντα· καὶ μὲ τὸ βᾶρος καὶ μὲ

Η ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΠΟΛΗ

**ΑΙ ΕΟΡΤΑΙ ΤΟΥ ΙΟΥΛΙΟΥ ΞΑΝΑΖΩΝΤΑΝΕΥΟΥΝ
ΕΝΑ ΚΟΜΜΑΤΙ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΤΟΥ ΠΑΛΗΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ**

Τὸ θρησκευτικὸ πνεῦμα μιᾶς ἐποχῆς

Ξαναγυρίζουμε στὴν χριστιανική, τὴν θρησκευτικὴ ἐκδήλωσι τῆς παλαιᾶς Πόλης. Ἀναπόλησις μιᾶς ζωῆς συνυφασμένης μὲ τὶς γιορτές, τὰ πανηγύρια τῶν ἐκκλησιῶν καὶ τῶν περιοχῶν των. Αὐτὸς ὁ μῆνας ὁ Ἰούλιος εὔρισκε τὴν Πόλη σ' ἓνα εὐλαβικὸ θρησκευτικὸ συναγερό. Ἄρχιζε πάντα ἡ κίνησις ἀπὸ τὰ τέλη τοῦ Ἰουνίου γιὰ νὰ τελειώσῃ τὶς τελευταῖες ἡμέρες τοῦ Ἰουλίου. Κάθε ἅγιος καὶ κάθε ἁγία ποῦ γιόρταζε τὸν μῆνα αὐτὸν εἶχε τὴν ἱστορία, τὴν παράδοσί της καὶ τοὺς ἀφοσιωμένους πιστοὺς τους. Ἡ παλιὰ ἐποχὴ τῆς Πόλης ποῦ τὴν ἀναπολοῦμε κατὰ κάποια σύμπτωσι σήμερα καὶ τὴν νοσταλοῦμε ἔκλειε τὴν παράδοσι μιᾶς παλαιότερης θρησκευτικῆς βυζαντινῆς περιόδου. Ἡ εορτὴ τῶν Δώδεκα ἀποστόλων ἀποτελοῦσε τὸ σύνθημα τῆς ἐποχῆς τῶν εορτῶν καὶ τῶν πανηγυριῶν. Ἦταν τὸ Φερίκιοι, μιὰ μεγάλη περιοχὴ ποῦ συνώρευε μὲ τὸ ἀριστοκρατικὸ Σταυροδρόμι καὶ τὰ χριστιανικὰ πανορθόδοξα Ταταῦλα ποῦ εἶχε τὸ πανηγύρι της. Ἡ ἐκκλησιὰ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων, ἡ μόνη πρὸς τιμὴν τῶν μαθητῶν τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησιὰ, ἐτιμᾶτο καὶ ἀπὸ τοὺς ὁμογενεῖς-τοὺς ὀρθοδόξους ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τοὺς ἄλλους χριστιανούς τοὺς ἀρμενίους καὶ τοὺς ἀρμενοκαθολικούς. Συνεκέντρωνε ἀπὸ τὸ βράδυ τῆς παραμονῆς πλήθη προσκυνητῶν ποῦ ἔφθαναν ἀπὸ τὰ διάφορα τὰ πλεόν ἀπομακρυσμένα σημεῖα τῆς Πόλης, γιὰ νὰ παρευρεθοῦν στὴν πατριαρχικὴ χοροστασία τοῦ μεγάλου ἐσπερινοῦ καὶ νὰ παρακολουθήσουν τὶς νυκτερινῆς ἱεροτελεστίας, τὴν λειτουργία καὶ τὴν πανηγυρικὴ λιτανεία τῆς ἡμέρας τῆς εορτῆς. Ἡ εορτὴ

τῆ δύναμη τοῦ κορμιοῦ του ἔκαμε μικρὴν εὐρυχωρία, ποῦ νὰ μπορῆ ἔτσι νὰ περάσῃ ἐλεύθερα ὁ ἅγιος ἄνθρωπος. Καὶ μ' αὐτὸ τὸν τρόπο ἐπροσπέρασεν ὁ Γέροντας, ἀγγίζοντας τὴν πλάτη καὶ τὰ πσιναὰ τοῦ λεονταρίου. Καὶ τότες πλεόν, ἀφοῦ ἐπροσπέρασεν καλὰ καλὰ, τότε τὸ λεοντάρι κατέβηκεν ἀπὸ τὸ φράχτη κι' ἐξακολούθησε τὸ δρόμο του.

Μετάφραση ΘΕΟΔΟΣΗ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑ

τῶν ἁγίων Ἀποστόλων ὁμως ἐτιμᾶτο ἰδίως ἀπὸ τοὺς χριστιανοὺς τῆς Πόλης γιατί ἡ ἡμέρα αὐτῆ τῆς 30 Ἰουνίου ἦταν συνδεδεμένη μὲ μιὰ τραγικὴ ἀνάμνησι τῆς βασιλίδος.

Μεσημέρι τῆς παραμονῆς τῆς ἑορτῆς τῶν Ἀγίων τὸ 1894. Μιά καλοκαιριάτικη ἀτμόσφαιρα φλογισμένη καὶ ἀποπνικτικὴ. Πότε ἐφωτίζετο ὁ οὐρανὸς ἀπὸ ἓνα καυτερὸ ἥλιο καὶ πότε ἐκαλύπτετο ἀπὸ μαῦρα μολυβένια σύννεφα καταθλιπτικά σὰν φοβερὸς βραχνῶς. Ἦταν δώδεκα καὶ τέταρτο ἀκριβῶς ὅταν ὁ μολυβένιος αὐτὸς οὐρανὸς ἐπῆρε μιὰ φοβερῶτερη μελανώτερη ἔκφρασι πού προμηνούσε τὸ ξέσπασμα μιᾶς ἄγριας καλοκαιρινῆς μπόρας. Δὲν ἐξέσπασε ἡ μπόρα αὐτὴ καθὼς ἀνεμένετο ἀλλὰ κάποια ἄλλη περισσότερο τρομερὴ θεομηνία. Γιὰ μιὰ στιγμή ἡ ἀτμόσφαιρα τῆς Πόλης—καθὼς θυμοῦνται ἀκόμη οἱ ἐπιζῶντες—ἀντήχησε ἀπὸ γαυγίσματα σκυλιῶν, μουγκρίσματα βωδιῶν, τσιρίσματα πουλιῶν καὶ ἀπὸ περιέργες κραυγές πού προήρχοντο ἀπὸ τὰ κοτέτσια τῶν σπιτιῶν. Πρώτη φορά ἐγνώριζε ἡ Πόλη μιὰ τέτοια ἀτμόσφαιρα πού μόλις κατορθώνει νὰ τὴν συλλάβῃ ἡ φαντασία. Καὶ πρὶν δοθῆῃ καιρὸς νὰ σκεφθῆῃ κανεὶς τὴν αἰτία τῆς ἀναταραχῆς αὐτῆς καὶ τοῦ πανικοῦ τῶν κατοικιδίων ζώων ἀκούσθηκε βαρὺς ἓνας ὑποχθόνιος ὄρυμαγδός. Ἡ βασιλὶς τῶν Πόλεων ἐσεισθήκε συθέμελα. Τρομερὸς καταστροφικὸς σεισμὸς ἐκλόνησε τὸ σύμπαν σὲ διάστημα ὀλίγων δευτερολέπτων. Καὶ ἐπανελήφθησαν σὲ ἄρκετὰ χρονικὰ διαλείμματα αἱ ἐκδηλώσεις τῆς ὀργῆς τοῦ Πλούτωνος.

Σπίτια κατέρρευσαν παταγαδῶς, ἐκκλησίες διερράγησαν, ἔγειραν ὑψηλὰ καμπαναριά, μιναρέδες γκρεμίσθηκαν καὶ ἀνεμίχθηκε μὲ τὸν ὑποχθόνιο μηκυθμὸ καὶ ἡ βουὴ τῆς θάλασσας.

Ἀγρίεψε ὁ εἰδυλλιακὸς Βόσπορος καὶ τὰ κύματα τῆς Προποντίδος μολυβδόχροα ὑψώθηκαν ἄγρια σὰν νὰ ἤθελαν νὰ σκεπάσουν τὴν Πόλη. Ἡ θεολογικὴ Σχολὴ τῆς Χάλκης κατέρρευσε κι' αὐτὴ σχεδὸν γιὰ νὰ ἀνοικοδομηθῆ στὴν σημερινή της μορφή, καθὼς ὑποδέχθηκε τὸν Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν στὴν τελευταία ἱστορικὴ του ἐπίσκεψι στὴν Πόλη, δαπάναις τοῦ ὁμογενοῦς Σκυλίτη.

Νεκροὶ καὶ τραυματίες κάτω ἀπὸ τὰ ἐρείπια τῶν γκρεμισμένων κτιρίων καὶ ἀνατριχιαστικὲς οἱ μάζες τοῦ πλήθους πού ἀναζητοῦσαν μέσα σ' ἓνα ἀπερίγραπτο πανικὸ τοὺς οἰκείους καὶ τοὺς γνωρίμους του. Σὲ μερικὰ σημεῖα τῆς Πόλης ἐσημειώθησαν καὶ ἐνάρξεις πυρκαϊῶν πού κατεστάλησαν εὐτυχῶς χωρὶς ἀνθρώπινα θύματα. Ὀλόκληρη ἡ ἡμέρα ἐκείνη τῶν ἁγίων Ἀποστόλων ἐπέρασε ὑπὸ ἀτμόσφαιραν συνεχοῦς φρίκης καὶ δέους. Καὶ ἄργα πρὸς τὴν δύσι τοῦ ἡ-

λιου όταν αιθρίασε κάπως ο ούρανός και ἐγαλήνευε ἡ ἀτμόσφαιρα, ἔγινε ἀντιληπτό τὸ μέγεθος τῆς καταστροφῆς.

*

Αὐτὴ ἡ ἀνάμνησις τοῦ σεισμοῦ τῆς ἡμέρας τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων ἔμεινε ζωηρὰ χαραγμένη στὴν μνήμη καὶ τὴν ψυχὴ ὄλων ἐκείνων—προχωρημένης πλέον ἡλικίας—ποῦ ἔζησαν τὴν τραγωδία τῆς ὑποχθόνιας ὀργῆς. Καὶ ἡ ἑορτὴ τῶν ἁγίων συνυφάνθηκε μὲ τὸ γεγονός αὐτὸ τοῦ σεισμοῦ. Στὶς λιτανεῖες ἔκτοτε ποῦ ἐτελοῦντο τὸ βράδυ τῆς μνήμης τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων, στὴν καλὴ προπολεμικὴ ἐποχὴ τῆς Πόλης, ἀνεπέμπετο παντοῦ ἡ δέησις νὰ διαφυλάξη ὁ Κύριος τὴν βασιλίδα ἀπὸ νέας ὀργῆς του. Καὶ χιλιάδες χεῖλη ὀρθοδόξων καὶ ἄλλων χριστιανῶν ἐπανελάμβανον μὲ εὐλαβικὸ ρῖγος τὴν δέησι αὐτῆ.

Ἡ μνήμη τῆς Παναγίας τῶν Βλαχερνῶν στὶς δύο Ἰουλίου συνεκέντρωνε χιλιάδες κόσμου καὶ αὐτὴ στὴν ἐκκλησίᾳ τῆς ἐκεῖ ποῦ τελειώνουν τὰ κάστρα τοῦ Φαναρίου καὶ ἀρχίζουν τὰ ἄλλα ὑψηλὰ χερσαῖα κάστρα. Προσκυνητὲς ποῦ ἀπεβίβαζον κατὰ ἑκατοντάδες τὰ βαποράκια τοῦ Κερατείου στὸ Ἀἰβὼν Σεράϊ καὶ ἄλλοι ποῦ ἔφθαναν πεζῶ ἀπὸ διάφορα μέρη τῆς Πόλης.

Τὸ Κοντοσκάλι ἐπὶ τῆς ἐρωποϊκῆς ἀκτῆς τῆς Προποντίδος καὶ ἐπὶ τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς ἐπανηγύριζε τὴν ἁγίαν του. Τὴν Ἀγίαν Κυριακὴ ποῦ ὁ ναὸς τῆς κατεστραμμένος βέβαια σήμερα ἦταν παλαιότερα ἕνας ἀπὸ τοὺς πλέον ἀξιολόγους ναοὺς ποῦ ξεχώριζε, γιὰ τὴν ἠχητικὴν του.

Ἡ ἀρχαία Χαλκηδὼν τὸ σημερινὸ Καντικίιο ἀπὸ τῆς ἀκτῆς τῆς Ἀνατολῆς ἐδέχετο πλήθη εὐλαβῶν ἑορταστῶν τὴν 11ην Ἰουλίου, μνήμη τῆς ἁγίας Εὐφημίας. Ἱστορικὸς ὁ ναὸς τῆς ἀπὸ τῆς βυζαντινῆς ἐποχῆς καὶ ἡ θαυματουργὸς ἐκδήλωσις τῆς ἁγίας κατὰ τὴν Δ'. Οἰκουμενικὴ Σύνοδος ποῦ συνῆλθε στὴν Χαλκηδόνα. Τὸ λειψάνον τῆς κατόπιν περιπετειῶν μεταφέρθηκε καὶ φυλάσσεται στὸν πάνσεπτο πατριαρχικὸ ναὸ, στὸν ὁποῖον συρρέει πλῆθος γυναικῶν ἰδίως τὴν ἡμέρα τῆς μνήμης τῆς. Καὶ ἐνῶς ἡ Χαλκηδὼν πανηγύριζε μὲ τὸ πλῆθος τῶν προσκυνητῶν κάθε φύλου καὶ τάξεως, τὸ Φανάρι δὲν ἔπαυσε νὰ παρουσιάζη ὡς σήμερα ἀκόμη μιὰ ἐξαιρετικὴ γυναικεῖα κίνησι. Ἡ ἁγία Εὐφημία ἄγνωστον πῶς εἶχε ἀνακηρυχθῆ ἢ προστάτρια τῶν ραπτριῶν. Καὶ ὑπῆρχε συνήθεια—ποῦ συνεχίζεται ἀκόμη—οἱ νεαρὲς προσκυνητριάς τοῦ λειψάνου τῆς ἁγίας ποῦ φυλάσσεται στὸν πατριαρχικὸ ναὸ μαζί μὲ τὰ λειψανά τῆς ἁγίας Θεοφανοῦς καὶ τῆς Ἀγίας Σολωμωνῆς νὰ παίρνουν μιὰ βελόνα εὐλογημένη ἀπὸ τὴν λάρνακα τῆς ἁγίας.

Παρεκκλησίσι κλειστό δλόκληρο τὸν χρόνο ἐκεῖ ἐπὶ τῆς ἀκτῆς τοῦ Κερατείου στὸ Φανάρι, ἡ ἀγία Μαρίνα, ἔπλεε σὲ φῶς στὶς 17 Ἰουλίου ἡμέρα τῆς μνήμης της.

*Αναβαν τὰ πολύχρωμα ἀσημένια καντήλια της ἀπὸ χέρια εὐλαβικά καὶ ἡ ἀγία τὴν ἡμέρα αὐτὴν τῆς μνήμης της ἐτιμᾶτο παλαιότερα κατὰ τὸν πιὸ ἐκδηλο πανηγυρικό τρόπο. Τὸ Χάσκιοι, στὴν ἀπέναντι ἀκτὴ τοῦ Κερατείου, τὸ ἀρχαῖο ἱστορικό βυζαντινὸ Πικρίδιον μὲ τὸν ναύσταθμό του ἔπαιρνε ὄψι πανηγυρικὴ τὴν ἡμέρα τῆς 26 Ἰουλίου, μνήμη τῆς Ἀγίας Παρασκευῆς. Ἐκκλησία καὶ ἀγίασμα θαυματουργὸ μαζί. Ἐνα κομμάτι Σιλωαμικῆς κολυμβήθρας πού μὲ τὸ ἀγιασμένο νερὸ της ἀνέβλεπαν οἱ τυφλοί. Ὁ θρυλὸς αὐτὸς εἶχε στερεώσει βαθεῖα τὴν πίστι πρὸς τὴν θαυματουργὸ δύναμι τῆς ἀγίας καὶ τὴν ἡμέρα τῆς μνήμης της οἱ συνοδεῖες τῶν ἀνθρώπων μὲ τὰ σβυσμένα, τὰ μισοσβυσμένα ἢ καὶ τὰ ἀπλῶς πονεμένα μάτια παρουσίαζαν ἕνα θέαμα πού προκαλοῦσε τὸ δέος καὶ τὸ ρίγος τῶν προσκυνητῶν. Ἡ ἀρχαία Χρυσούπολις, τὸ Σκούταρι, ἐπὶ τῆς ἀσιατικῆς ἀκτῆς τοῦ Βοσπόρου εἶχε τὸν ἐορτάζοντά της προφήτη. Καὶ ἡ ἐορτὴ τοῦ Προφήτη Ἡλία ἦταν ἡμέρα ἐορτῆς καὶ πανηγύρεως στὸ προάστειο αὐτὸ τὸ τόσο γραφικὸ μὲ τὴν γειτονιὰ τοῦ βουνοῦ τῆς Τσάμλιτζας. Καὶ ἐτελείωναν οἱ γιορτὲς καὶ τὰ πανηγύρια τῆς Πόλης μὲ τὴν ἐορτὴ τοῦ ἀγίου Παντελεήμονος, τοῦ ἱματικοῦ, στὸ Κουσγουντζοῦκι, τὸ γραφικὸ ἐπίσης προάστειο τῆς ἀνατολικῆς ἀκτῆς τοῦ Βοσπόρου.



Αὐτὲς οἱ γιορτὲς καὶ τὰ πανηγύρια πού ἴσως διατηροῦνται καὶ σήμερον ὑπὸ διαφορετικὲς βέβαια συνθῆκες ὅσον καὶ ἂν ἦταν ἀπλὲς ἐκδηλώσεις θρησκευτικῆς εὐλαβείας παρουσίαζαν ὁμως καὶ ἕνα ἄλλο ἐνδιαφέρον. Ἦταν ἡ μορφή τῆς ἐκδηλώσεως καὶ τῆς δικαιωνίσεως ἐνὸς παλαιότερου πνεύματος, τοῦ πνεύματος τοῦ θρησκευτικοῦ τῆς βυζαντινῆς ἐποχῆς. Τὸ Βυζάντιο ξαναζοῦσε σὲ κάθε μιὰ τέτοια γιορτῇ. Καὶ στὴν ἀναπόλησί της ξαναζωντανεῖ ἕνα κομμάτι ἐποχῆς καὶ ζωῆς ἐπάνω ἀπὸ τὸ ὅποιον δὲν παύει παρ' ὅλες τὶς σκληρὲς συνθῆκες νὰ πλανιέται τὸ Βυζάντιο, τὸ αἰῶνιο Βυζάντιο.

ΒΑΣ. ΗΛΙΑΔΗΣ

ΑΠΟ ΤΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΕΝΟΣ ΑΝΑΧΩΡΗΤΟΥ

ΠΑΣΧΑΛΙΑ ΣΤΟ ΝΗΣΙ

Τὸ μεγάλο Σάββατο στὸ νησί εἶναι ἡμέρα χαρούμενης προσητοιμασίας καὶ τῆς μεγάλης προσδοκίας τῆς Λαμπρῆς. Σ' ὅλα τὰ σπίτια βασιλεύει μιὰ εὐλογημένη καὶ πολύχυμη ζωντάνια καὶ δραστηριότητα. Τὴν ἡμέραν αὐτὴν οἱ νοικοκυρὲς θ' ἀνανεώσουν καὶ θ' ἀναστιβώσουν τὸ νοικοκυριό τους. Θ' ἀσβεστολογήσουν τὶς πανωστριές τους· καὶ θ' ἀρμολογήσουν τὰ σπίτια τους καὶ τὶς αὐλές τους· καὶ γενικὰ θὰ κάνουν τὸ καθετί, ποῦ θὰ δώση στὸ οἰκογενειακό τους ἄσυλο ἐορτάσιμην ὄψη.

Τὸ μεγάλο Σάββατο σφάζουν ἐπίσης, ὅσοι ἔχουνε, τ' ἀρνί τους· καὶ ζυμῶνουν οἱ γυναῖκες τὰ κουλούρια τους καὶ τὰ Πασχαλινὰ τους (πο ο υ λ ι ἄ).

Στὸ ζήτημα τοῦ ψητοῦ τῆς Πασχαλιᾶς ὑπάρχει ἐδῶ ἰδιοτυπία. Γιατὶ δὲν τὸ ψήνουν, ὅπως ἄλλου, στῆ σούβλα, ἢ δὲν τὸ στέλλουν, ἀπλῶς, στὸ φούρνο γιὰ νὰ ψηθῇ. Ἀλλὰ τὸ βάζουν —καὶ κατὰ κανόνα τὸ μπροστινὸ μέρος τάρνιου— μέσα σὲ «μ α σ τ ἔ λ λ α»· μεγάλα δηλαδὴ κι' ἀπλωτὰ πῆλινα δοχεῖα, ποῦ τὰ στρώνουν μὲ κληματόβεργες, γιὰ νὰ μὴν καῖῃ τὸ κρέας· κι' ἀφοῦ τὸ πλύνουν πρῶτα καλά, τὸ περιχύνουν μὲ ντόπιο δυνατό κι' ἀρετσίνωτο κρασί, ἀνακατωμένο μὲ ἄλατι, μὲ τιπερί, καὶ μὲ μπόλικον ἄνιθο, καὶ τὸ στέλλουν ἔτσι στοὺς φούρνους, ποῦ τοὺς ἀνάβουν μὲ μυριστικὰ κλαδιὰ τοῦ βουνοῦ—σπαρτιές καὶ φρύγανα καὶ θύμια καὶ φασκομηλιές— καὶ μοσχοβολοῦν, ἔτσι, δυνατότερα καὶ ὑποβλητικώτερα.

*

Τὰ «πουλιά» γίνονται μαζί μὲ τὸ ζυμωτὸ τῆς Λαμπρῆς. Καὶ εἶναι ἓνα ἔθιμο θαυμαστό, ποῦ ἐγὼ τοῦλάχιστον, μὲ τὸν τύπον αὐτό, δὲν τὸν συναπάντησα καὶ δὲν τὸ εἶδα σὲ κανένα ἄλλο μέρος. Τὰ «πουλιά» αὐτὰ εἶναι μιὰ πρωτότυπη ἐντελῶς ἀρτοτεχνία, ποῦ φανερώνει, ὄχι μονάχα τὴν ἐξαιρετὴ καλλιτεχνικὴ ἰδιοφυΐα τοῦ λαοῦ μας, ἀλλὰ μαζί μὲ τὴ φτερωμένη του πνευματικὴ διάθεση καὶ μιὰ ψυχὴ, ποῦ εἶναι γεμάτη ἀπὸ φῶς καὶ ἀπὸ λατρεία καὶ προσήλωσις συγκινητικὴ πρὸς τὴν ἁγία μας Παράδοσι. Ὑπάρχει ἄμετρη ὁμορφιὰ στὴν ἀρτοτεχνίαν αὐτῇ. Καὶ ὑπάρχει ἀκόμη μιὰ ἀξιοθαύμαστη προσπάθεια τοῦ εὐγενικοῦ μας λαοῦ, ποῦ τὸ βλέπεις ὀλοφάνερα, πὼς μάχεται κυριολεκτικὰ, γιὰ νὰ διατηρήσῃ, ὅπως μπορεῖ, τὸ πνεῦμα τῆς προγονικῆς ἀρετῆς. Γιατὶ μέσα στὸ ὑποσυνείδητό του ἔχουν συσσωρευθῆ καὶ διατηροῦνται, μὲ τὴ λειτουργικὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας μας, ἀγιώτατα βιώματα. Κι' ἔχει

βαθειά συναίσθηση, πώς Ἑλλάδα σημαίνει ἀναπεπταμένη καὶ κυματίζουσα σημαία ὑψηλῶν ἰδανικῶν. Κι' ὅτι τὰ χρώματα τῆς γῆς μας αὐτῆς εἶναι ζυμωμένα καὶ κατάσπαρτα ἀπὸ μαρτυρικά κόκκαλα ἀμέτρητων γενεῶν, ποὺ ἔχουν πέσει σὲ ἀναρίθμητες μάχες, γιὰ νὰ προασπίσουν καὶ νὰ διαφεντέψουν τὴν ἀδούλωτη ψυχὴ τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Καὶ τὰ διάφορα αὐτὰ ἔθιμά μας εἶναι μιὰ πολυτιμώτατη κληρονομία, ποὺ πρέπει, μὲ κάθε τρόπο, νὰ τὴν διατηρήσωμε· καὶ νὰ τὴν παραδώσωμε ὕστερα, σὰν ἱερὴ σκυτάλη, στοὺς μακρυνούς αἰῶνες καὶ στὶς ἀμέτρητες γενεές τῶν Ἑλλήνων ποὺ ἔρχονται.

*

Μαζὶ λοιπὸν μὲ τὰ Λαμπριάτικα κουλούρια τους, οἱ νοικοκυρὲς τοῦ νησιοῦ καὶ οἱ νησιωτοπούλες ζυμώνουν καὶ τὰ «πουλιά». Ζυμωτὰ δηλαδὴ σὲ λογιῆς λογιῆς σχήματα καὶ μορφές, ἐμφύχων καὶ ἀψύχων ἀκόμη, ποὺ τὰ φτιάχνουν, μὲ μιὰ περίφημην ἐπιτηδειότητα καὶ δεξιότηχίαι. Εἶδα τέτοια «πουλιά», ποὺ παρίσταναν πρόβατα καὶ ἄλογα καὶ ψάρια καὶ φίδια ἀκόμη κουλουριαστά καὶ σπίτι καὶ βάτραχο καὶ ἀμπέλια μὲ σταφύλι, μὲ κυριαρχοῦσαν ἀνάμεσά τους μορφή τὸν «δικέφαλον αἰτόν»· μὲ δυὸ μαῦρα γαρούφαλα γιὰ μάτια καὶ μ' ἓνα κόκκινον αὐγὸ στὴ μέση του. Καὶ ἡ συγκίνησή μου στὸ θέαμα αὐτὸ ὑπῆρξε βαθύτατη· γιὰτὶ ἤτανε ὀλοφάνερο, πὼς τὸ ἔθιμο καὶ ἡ Παράδοση στὸ λαὸ μας εἶναι ἡ ἀστραφτερὴ καὶ ἀκατάλυτη πανοπλία του, ποὺ τὸν βοηθεῖ νὰ στέκη ὀρθὸς ἐπάνω στ' ἅγια χρώματα τῆς γῆς του. Καὶ εἶναι ἀκόμη ἡ Χερουβικὴ σάλπιγγα, ποὺ καλεῖ σὲ συναγεμῶν τὶς προγονικὲς του σκιές, στὴν ἀέναη μάχη του γιὰ τὴν ἐπιβίωσή του.

Ἔχουν ἀκόμη βαθύτατη συμβολικὴ καὶ θρησκευτικὴ σημασία τὰ Πασχαλιὰτικὰ αὐτὰ «πουλιά». Γιὰτὶ μᾶς φανερώνουν, κατὰ τρόπον ἐκφραστικώτατο, τὴ βαθύτατη πίστη τοῦ λαοῦ μας στὸ ἀπολυτρωτικὸ ἔργο τοῦ Χριστοῦ, ποὺ ἐνίκησε τὸ κακὸ καὶ τὸν θάνατο καὶ θ' ἀναστήσῃ μελλοντικὰ σὲ μιὰν αἰώνια ζωὴ, ὅχι μονάχα τὸν ἄνθρωπο, ἀλλὰ κι' ὅλη τὴν «συστενάζουσαν καὶ συνωδίνουσαν κτίσιν». Αὐτό, πιστεύω συμβολίζει τ' Ἀναστάσιμον αὐτὸ ἔθιμον τῶν «πουλιῶν». Γιὰτὶ κάθε συμβολισμὸς εἶναι μιὰ ὕλικὴ ἐκφραση μιᾶς πνευματικῆς ἰδέας καὶ μιὰ εἰκόνα ἀπτή καὶ χεροπιαστὴ πραγμάτων ποὺ τὰ πιστεύομε· μᾶς εἶναι ὅμως ἀόρατα καὶ ἄπιαστα.

*

Ἄλλὰ ποῦ νὰ τὰ καταλάβουν αὐτὰ οἱ ἄδρους καὶ ἀμμουδερὲς ψυχές τῶν διαφόρων Δυτικοπλήκτων ὀρθολογιστῶν; Αὐτοὶ ἔχουν

ὀψώσει σάν ἐπισημονική δῆθεν σημαία τους τὴν πιὸ ἄφτερη καὶ ταπεινὴ καιροσκοπία· καὶ παπαγαλίζοντας κάθε ξενοφερμένη γνώμη καὶ αἰσθητικὴν ἀντίληψη, ἀρνοῦνται νὰ δροσιθοῦν, μὲ τὸ καθαρῶτατο καὶ ἀγνότατο νᾶμα τῆς Ἑλληνοχριστιανικῆς μας ζωῆς καὶ Παράδοσης, ποὺ δὲν τὴ βρίσκουν τάχα «συνταιριασμένη στὶς τύγχρονες κοινωνικὲς πραγματικότητες καὶ στὰ αἰτήματα δῆθεν τῆς ἐποχῆς».

Ἔτσι μὲ τὸ παράδειγμα τὸ δικό τους, πλανιέται ἐπάνω ἀπὸ ὅλη τὴ χώρα μας — ἀπὸ τὰ μεγάλα κέντρα τῶν πόλεων, ἕως τὸ τελευταῖο ὄρεινὸ χωριουδάκι— ἓνα πνεῦμα ἄρνησης καὶ ἐγκατάλειψης κάθε πατροπαράδοτης συνήθειάς μας καὶ μιὰ ἀηδιαστικὴ ξενομιμητικὴ φύση, ποὺ ἀποδιοργανώνει τὸ κοινωνικὸ μας σύνολο· καὶ ποὺ λογιᾶζοντας σάν θέσφατο κάθε ξενοφερμένη μαρολογία, ἀντικαθιστᾷ τὴν προσωπικὴν ἀξία μὲ τὸν ἀρριβισμό καὶ τὴν Ἑθνικὴν ἀξιοπρέπεια μὲ τὴ δουλόπρεπη συμπεριφορά. Καὶ ἀπὸ τὸ ταπεινὸ αὐτὸ πνεῦμα ἐστρατολογήθησαν, πιστεύω, ἐγώ, ὅλα τὰ στελέχη ἐκεῖνα τῆς κατασχύνης καὶ τοῦ ἐγκλήματος, ποὺ ἐγέμισαν —στὰ τελευταῖα αὐτὰ χρόνια— τὴν Ἑλλάδα μας ἀπὸ πένθη καὶ τὰ μάτια μας ἀπὸ δάκρυα...

Ἡ πρόσχαρη προετοιμασία τοῦ Μεγάλου Σαββάτου γιὰ τὴ Λαμπρῆ, τελειώνει στὸ Σιφνεῖο σπίτι μὲ τὸ φτιάξιμο τῆς μελοπητας, ποὺ εἶναι τ' ἀπαραίτητο Πασχαλινὸ γλύκισμα καὶ γιὰ τὸν πιὸ φτωχὸν ἀκόμα.

Ἡ «μελόπηττα» αὐτὴ, ὅπως τὸ φανερῶνει καὶ τ' ὄνομά της, γίνεταί ἀπὸ φύλλο, ποὺ τὸ ἀνοίγουν μόνες τους οἱ νοικοκυρές, καὶ ἀπὸ μέλι καὶ ἀπὸ μυζήθρα φρέσκη, ποὺ τὰ ζυμώνουν μαζί· καὶ ὕστερα τ' ἀπλώνουν ἐπάνω στὸ φύλλο, μέσα στὰ τεψιά, καὶ τὰ στέλλουν στὸ φούρνο νὰ ψηθοῦν λίγο, ἀφοῦ πρῶτα τὰ πασπαλίσουν μὲ κανέλλα.

Καὶ εἶναι ἓνα γλυκὸ φτιαγμένο μὲ τὰ ἀγνότερα ὕλικά καὶ νοστιμῶτατο. Καὶ γεύεσαι θαρρεῖς μαζί του ὅλη τὴ γλύκα, τὴν ἀγνότητα καὶ ὅλα τὰ ἀρώματα τοῦ νησιοῦ. Καὶ σ' ὅποιον σπίτι πᾶς τὴν ἡμέρα τῆς Λαμπρῆς γιὰ τὸ «Χριστὸς Ἀνέστη», θὰ σοῦ τὸ προσφέρουν ἀπαραίτητα. Αὐτὲς εἶναι οἱ Πασχαλινὲς ἐτοιμασίες ἀπὸ κάθε καλὴ νοικοκυρὰ τοῦ νησιοῦ, ποὺ, ἐκεῖ κάτω, οἱ ἄνδρες τους τίς ἀγαπᾶνε σάν Παναγιές· κι' ὅλες τους κρατοῦνε τὰ σπίτια τους πεντακάθαρα, ἀπὸ κάθε λογιῆς μολυσμό· καὶ τὰ αἰσθάνονται πῶς εἶναι κλεισμένοι κῆποι, ποὺ ἡ ζωὴ κυλᾷ μέσα τους μὲ ἅγιον ρυθμὸ καὶ μεθυστικώτερη ἀπὸ τὸ ἄρωμα τοῦ νάρδου.

ΑΝΘΙΜΟΣ ΘΕΟΛΟΓΙΤΗΣ

ΑΠΟ ΤΑ «ΑΣΚΗΤΙΚΑ» ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΙΣΑΑΚ ΤΟΥ ΣΥΡΟΥ

“Αν ήτανε βολετό ν’ αγαπήση πραγματικά τὸ Θεὸ μιὰ ψυχὴ, πού κυλιέται μέσα στὰ πάθη, δὲν θάτανε βέβαια δύσκολο νὰ πληροφορηθῆ καὶ νὰ μάθη τὰ πνευματικὰ μυστήρια.

Μὰ εἶναι ὀλοφάνερο, πὼς σὲ τίποτα δὲν ὠφελεῖ τὸ νὰ τὸ μάθη κανένας καὶ τὸ νὰ τὸ γνωρίσῃ ἐνόσω εἶναι ἀιχμάλωτος ἀπὸ τὰ πάθη του· γιατί μπροστά του μένει ὀλοσφάλιστη ἢ πόρτα τῆς καθαρότητος· καὶ οἱ γνώσεις κάθε ἄλλο μποροῦν παρὰ νὰ τὴν ἀνοίξουνε.

“Αν ὅμως καθαρισθῆ ἡ ψυχὴ ἀπὸ τὰ πάθη, τότε ὁ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου φωτίζεται καὶ φθάνει ὀλόταχος σὲ καθαρὸ φυσικὸ τόπο, πού δὲν χρειάζεται νὰ ρωτήσῃ τίποτα, ἐπειδὴ βλέπει ὀλοκάθαρα τὰ ἀγαθὰ πού βρίσκονται στὸν τόπο αὐτό.

Παρόμοια καὶ οἱ φυσικὲς μας αἰσθήσεις δὲν γνωρίζουν καὶ δὲν αἰσθάνονται τὴ φύση ρωτῶντας καὶ μαθαίνοντας· ἀλλὰ καθεμιὰ γνωρίζει, φυσικὰ καὶ δίχως ρωτήματα, τὸ καθετὶ πού συναντᾷ· κι’ οὔτε γίνεταὶ καμμιά διδασκαλία ἀνάμεσα σ’ αὐτὰ πού αἰσθανόμαστε καὶ στὶς αἰσθήσεις μας.

“Ενας τυφλός, ὅσα καὶ νὰ τοῦ εἶποῦνε γιὰ τὸ μεγαλεῖο τῆς ἀνατολῆς καὶ γιὰ τὴ λάμψη τοῦ ἡλίου καὶ τοῦ φεγγαριοῦ, κι’ ὅσα καὶ ν’ ἀκούσῃ γιὰ τ’ ἄστρα καὶ γιὰ τὰ πολύτιμα πετράδια, μονάχα μὲ τὰ λόγια αἰσθάνεταὶ καὶ συμπεραίνει γιὰ τὴν ὁμορφίαν τους· καὶ ἡ γνώση του βρίσκεται πολὺ μακρὰ ἀπὸ τὴ χαρὰ πού θάνοιωθε, ἂν τᾶβλεπε.

“Ἐτσι γίνεται καὶ μὲ τὴν πνευματικὴ θεωρία· γιατί ὁ νοῦς πού βυθίζεται στὴ θεωρία τοῦ πνευματικοῦ μυστηρίου, μονάχα ἂν δὲν εἶναι ἀρρωστημένος, βλέπει μὲ καθαρότητα τὴ δόξα τοῦ Χριστοῦ. Καὶ δὲν ρωτᾷ γιὰ νὰ μάθῃ, ἀλλὰ καταλάμπεται ἀπὸ τὸ φῶς του καὶ ἀγάλλεται μὲ μιὰ θεῖαν εὐφροσύνη γιὰ τὰ μυστήρια πού βρίσκονται στὸν καινούργιο κόσμον τῆς θεωρίας του. Καὶ ἡ ἀγαλλίασή του εἶναι ἀνάλογη πρὸς τὴ θέρμη τῆς πίστεως του καὶ τῆς ἐλπίδος του πρὸς τὸ Χριστό, ὅπως ἔγραφε καὶ ὁ μακάριος Παῦλος, «ὁ βλέπομεν, τι καὶ ἐλπίζομεν, δι’ ὑπομονῆς ἀπεκδεχόμεθα».

Φωτισμένος πραγματικά είναι και λέγεται ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος, πού ἔφθασε νάβρη τήν πίκρα καί τή θλίψη πού είναι κρυμμένη μέσα στή γλυκύτητα τοῦ κόσμου. Καί μέ σοφία κλείνει τὸ στόμα του, γιά νά πιῇ μιὰ ἀπό τὸ πικρὸ αὐτὸ ποτήρι, ἀλλὰ ὀλοένα ἀποζητᾷ τὴ σωτηρία τῆς ψυχῆς του. Καί μακάριος εἶναι ἐκεῖνος πού δὲν παύει νά πορεύεται σ' αὐτὸ τὸ δρόμο, ὡς πού νά ἐλευθερωθῆ ἀπὸ τὴ σκλαβιά τοῦ κόσμου αὐτοῦ· καί σοφός, αὐτὸς πού κλείνει ἔρμητικά τις θύρες τῶν αἰσθήσεών του, γιά νά μὴν ἔμπη μέσα του ὁ πόθος τῆς ζωῆς αὐτῆς καί τοῦ κλέψῃ τοὺς κρυμμένους θησαυροὺς του.

*

Ἡ ἀγάπη εἶναι ἱκανὴ νά θρέψῃ τὸν ἄνθρωπο πολὺ καλύτερα ἀπὸ τὸ φαγητὸ καί τὸ πιωτό. Αὐτὴ εἶναι τὸ θεῖο κρασί πού εὐφραίνει τὴν καρδιά τοῦ ἀνθρώπου. Καί μακάριος ὅποιος ἤπιε ἀπὸ τὸ κρασί αὐτό. Ἀπὸ τοῦτο ἤπιανε οἱ ἀκόλαστοι κι' εὐφρανθήκανε, οἱ ἁμαρτωλοὶ καί ξεχάσανε τὸ σκοτεινὸ τους δρόμο, οἱ μέθυσοι καί γενήκανε νηφάλιοι καί νηστευτές, οἱ πλούσιοι καί ποθήσανε τὴ φτώχεια, καί οἱ φτωχοὶ καί πλουτίσανε μέ τὴν ἐλπίδα, οἱ ἄρρωστοι καί γενήκανε δυνατοὶ καί οἱ ἀπλοῖκοι καί γενήκανε σοφοί.

*

Τὸ ἀγριοπούλι πού τὸ λένε ἔρωδιό, εὐφραίνεται κι' εὐχαριστιέται, ὅπως λένε οἱ σοφοί, ὅταν φύγῃ ἀπὸ τὰ μέρη ποῦναι κατοικημένα ἀπὸ ἀνθρώπους καί βρῇ κάποιον ἔρημο τόπο νά κάνῃ τὴ φωλιά του. Ἔτσι καί ἡ ψυχὴ τοῦ ἀναχωρητῆ, ὅταν ξεμακρύνῃ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους δέχεται τὴν οὐράνια χαρὰ καί πηγαίνει νά κατοικήσῃ στὴ χώρα τῆς ἡσυχίας κι' ἐκεῖ περιμένει πότε θάρρη ἡ ὄρα γιά νά φύγῃ ἀπὸ τὸν κόσμον αὐτόν.

Ἐραριστῆς

«Ἐπὶ γῆς ἠγωνίσω ὡς ἄσκαρος, καὶ οὐρανοὺς ἐκληρώσω, Μεθόδιε, ὡς τρανώσας ἐν τνῆς πέρασι, τὴν τῶν Εἰκόνων προσκύνησιν· ἐν πόνοις γὰρ καὶ μόχθοις περισσοτέρως διάγων, οὐκ ἐπαύσω ἐν παρησίᾳ ἐλέγχων, ἀθετοῦντας τὴν Εἰκόνα Χριστοῦ».

(Κοντάκιον τοῦ ἁγίου Μεθοδίου, Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, τοῦ Ὁμολογητοῦ).

ΤΟ ΜΥΣΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΜΕΤΑΝΟΙΑΣ

(Τί πρέπει νά ἔχουν, κατὰ βάσιν, ὑπ' ὄψιν τους οἱ Πνευματικοί)

ΤΟ ΑΓΙΟ ΠΝΕΥΜΑ ΕΙΝΑΙ ΜΕΣΑ ΜΑΣ

Ὁ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας Μητροφάνης ὁ Κριτόπουλος, στήν ὀνομαστή «Ὁμολογία Πίστεως», πού ἔγραψε (17ος αἰών), πραγματευόμενος γιά τά τρία ἀναγκαῖα Μυστήρια, λέγει καί τά ἐξῆς: «Τό μὲν ἅγιο Βάπτισμα εἶναι σημεῖο τῆς συμφιλίωσης τοῦ Πατρὸς μὲ τοὺς ἀνθρώπους.. Ἡ ἅγια Κοινωνία εἶναι σύμβολο τῆς συσσωματώσεώς μας μὲ τὸν Υἱό. Ἡ δὲ Μετανοία εἶναι ἀπόδειξις, ὅτι τὸ Ἅγιο Πνεῦμα διαμένει μέσα μας, κεντώντας μας τὴν καρδιά κάθε φορά πού ξαστοχᾶμε ἀπὸ τὸ σωστό κι' ἐρεθίζοντάς μας στή μεταμέλεια.. Μὲ τὴ Μετανοία, ὅσο κι' ἂν ζημιώθηκες ἀπ' ὅσα σοῦ χορήγησε ἡ θεία Χάρις.. ὄχι μόνο τὰ ξαναποχτᾶς, ἀλλὰ καί περισσότερα κερδίζεις, σάν τραυματίας σὲ μιὰ μάχη, ὅπου στο τέλος νικάς μαζί μὲ τὸν Θεό».

Γι' αὐτό, τὸ Μυστήριό τῆς Μετανοίας ἦταν ἀνέκαθεν σὲ χρῆσι στήν Ἐκκλησία καί κάθε ἄλλο παρά ἀποτελεῖ θεσμό πού τάχα καταστάθηκε ἀργότερα.

Ὁ Μέγας Βασίλειος τονίζει: «Εἶναι ἀναγκαῖον πρᾶγμα νά ἐξομολογῆται κανεὶς τὰ ἀμαρτήματά του σ' αὐτοὺς πού ἔχουν ἐπιμισθῆ τὴ διαχείρησι τῶν μυστηρίων τοῦ Θεοῦ (δηλαδὴ τοὺς ἱερεῖς). Διότι τὸ ἴδιο ἔκαναν κι' ἀρχῆθεν ὅσοι μετανουοῦσαν. Ἔτσι, εἶναι γραμμένο στὸ Εὐαγγέλιο, ὅτι ἐξαγόρευαν στὸν Βαπτιστὴ Ἰωάνη τίς ἀμαρτίες τους, στίς δὲ Πράξεις ἀναφέρεται ὅτι ἔκαναν τὸ ἴδιο στοὺς Ἀποστόλους, πού ὕστερα τοὺς βάπτιζαν». Κι' ἄλλῳ προσθέτει: «Ὁ καθένας, ἂν πρόκειται νά προκόψῃ σπουδαῖα καί νά γίνῃ ἕξις ἢ τήρησις τοῦ θείου νόμου, πρέπει νά μὴ φυλάγῃ μέσα του ἀνείπωτη τὴν παραμικρὴ ψυχικὴ κίνησι.., ἀλλὰ νά ἀπογυμνῶν τὰ κρυφὰ τῆς καρδιᾶς του».

Στὰ πρῶτα χρόνια τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ἐξομολόγησις ἦταν φανερὴ καί δημοσία, γιὰ τὴ πίστις ἔκαιγε σάν πολὺ μεγάλη φωτιά. Αὐτὸ βᾶσταξε ὡς τὸ 250 περίπου, ἀπὸ ἀρκετὰ δὲ νωρίτερα εἶναι γνωστὸς κι' ὁ τίτλος τοῦ σημερινοῦ πνευματικοῦ, πού τότε ἀποδινόταν μὲ τὸν ὄρο «ὁ ἐπὶ τῆς μετανοίας πρεσβύτερος». Ὑπῆρχαν δηλαδὴ ὠρισμένοι πρεσβύτεροι, πού ἔδιναν τὴν ἄφεσι στοὺς μετανοημένους Χριστιανούς. Ἐνα κείμενο τοῦ ἁγίου Ἰππολύτου (πρὶν ἀπὸ τὸ 236) περιέχει εὐχὴ γιά τὴ χειροτονία ἐπισκόπου, ἡ ὁποία εὐχὴ, σχεδὸν ἀπαράλλαχτη, προφερόταν καί στὴ χειροτονία πρεσβυτέρου. Σ' αὐτῇ, λοιπόν, τὴν εὐχὴ γράφεται — καί γιά τὸν ἐπίσκοπο καί γιά τὸν πρεσβύτερο —: «ἔχειν ἐξουσίαν ἀφιέναι ἁμαρτίας κατὰ τὴν ἐντολήν Σου». Ὁ ἅγιος Κυπριανός, ἐπίσκοπος

Καρχηδόνος σημειώνει ρητά ότι ἡ ἄφεσις δινόταν ἀπὸ τοὺς ἱερεῖς (3ος αἰών).

Ἀπὸ αὐτές, λοιπόν, καθὼς κι' ἄλλες ἀρχαιότατες μαρτυρίες, βγαίνει τὸ συμπέρασμα ὅτι τὸ Μυστήριον τῆς μετανοίας ἦταν θεοπτισμένο ἀνεκάθεν κι' ὅτι ἡ μετάνοια κάθε χριστιανοῦ δὲν ἔμενε σὰν ἓνα γεγονός ἀποξενωμένο ἀπὸ τὸ μέρος ποὺ παίζει σ' αὐτὴ ὁ ἱερεὺς.

Ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος γράφει κάπου: «Ὁ πατὴρ, ὁ Υἱός, καὶ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα ὅλα τὰ κάνουν, ὁ δὲ ἱερεὺς δανεῖζει τὴ γλῶσσα του καὶ προσφέρει τὸ χέρι του». Εἶναι μιὰ ἀναγκαῖα προσφορά, ἓνα ἀπαραίτητο μεσολάβημα, ποὺ ἡ πράξις τῆς Ἐκκλησίας δὲν ἐπιτρέπει νὰ τὸ παραμερίσῃ ὁ νοῦς μας, ἂν εἶναι καλοπροαίρετος.

Ὁ ἴδιος ὁ ἱερὸς Πατὴρ, σὲ ἄλλη περίστασι, διατρανώνει ἐξαίσια αὐτὴ τὴν πραγματικότητα, ποὺ οἱ αἰρετικοὶ τόσο μανιωδῶς χτυποῦν: «Οἱ ἱερεῖς κατοικοῦν πάνω στὴ γῆ καὶ πάνω σ' αὐτὴ περνοῦν τὶς ἡμέρες τους. Κι' ὅμως, τοὺς ἀνατέθηκεν ἀπὸ τὸν Κύριο νὰ κανονίζουν τὰ οὐράνια καὶ πῆραν ἐξουσία, ποὺ οὔτε σὲ ἀγγέλους οὔτε σὲ ἀρχαγγέλους παραχωρήθηκε. Διότι σ' ἐκείνους δὲν ἔχει εἰπωθῆ: ὅσα δέσετε πάνω στὴ γῆ, θὰ εἶναι δεμένα στὸν οὐρανό.. Ἐχουν βέβαια κι' οἱ ἰσχυροὶ τῆς γῆς τὴν ἐξουσία νὰ δένουν, ἀλλὰ γιὰ τὰ σώματα μονάχα. Ἐνῶ αὐτὸς ἐδῶ ὁ δεσμὸς ἀγγίζει τὴν ψυχὴ καὶ διαβαίνει στοὺς οὐρανοὺς. Κι' ὅσα κάμουν κάτω οἱ ἱερεῖς, αὐτὰ ὁ Θεὸς ἐπάνω τὰ ἐπικυρώνει καὶ τὴν ἀπόφασιν τοῦ δούλου ὁ ἀφέντης βεβαιώνει.. Οἱ ἱερεῖς δέ, ὄχι λέπρα τοῦ σώματος, ἀλλὰ ἀκαθαρσία τῆς ψυχῆς πῆραν ἐξουσία ὄχι ἀπλῶς ἂν γιαντρεύθηκε νὰ τὴν πιστοποιοῦν, ἀλλὰ νὰ τὴ θεραπεύουν οἱ ἴδιοι ὀλότελα».

Αὐτὰ τὰ ὀλίγιστα εἶναι ἀρκετὰ νὰ στερεώσουν τὴν πεποίθησιν, ὅτι ὁ ποιμὴν ἔχει ἄνωθεν τὸ δικαίωμα καὶ τὸ καθῆκον νὰ δέχεται, ὡς μεσολαβητὴς κι' ἐκπρόσωπος τοῦ Θεοῦ, τὰ ἐξαγορευόμενα ἁμαρτήματα κι' ὅτι τὸ Μυστήριον τῆς Μετανοίας ἔχει τὴ βᾶσιν τοῦ τόσο στὴν Ἁγία Γραφὴ ὅσο καὶ στὴν παλιὰ παράδοσιν τῆς Ἐκκλησίας.

Ὅπως πολὺ ὀρθὰ τονίζει ὁ Πατριάρχης Μητροφάνης, μὲ τὸν ὁποῖον ἀρχίσαμε, τὸ Μυστήριον αὐτὸ εἶναι τὸ κατ' ἐξοχὴν τεκμήριον τῆς παρουσίας τοῦ Ἁγίου Πνεύματος μέσα στὶς χριστιανικὲς ψυχὰς κι' ἓνα ἀπὸ τὰ πιὸ ἐμφαντικὰ δείγματα τῆς σωτηρίας ἐργασίας, ποὺ ὁ Παράκλητος κάνει μέσα στὴν Ἐκκλησίαν, ὀδηγῶντας τὰ μέλη τὴν στὴν τελείωσιν, κατὰ τὴν ὑπόσχεσιν τοῦ Χριστοῦ: «θ' ἀφήσω τὸν Παράκλητον κι' αὐτὸς θὰ σοῦ ὀδηγήσῃ».

Ὁ Πνευματικὸς πρέπει, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ἀναγκαιότητα τοῦ Μυστηρίου αὐτοῦ, νὰ ἔχη βαθειὰ συνειδητὸ μέσα του καὶ τὸν χαρακτήρα, τὴν ἀτμόσφαιρα, τὰ κύρια γνωρίσματα τοῦ Μυστηρίου.

ὅπως τὰ βρίσκει κανεὶς στὴν ὀρθόδοξο παράδοσι. Διότι, ὅπως καὶ σὲ τόσα ἄλλα, ἔτσι κι' ἐδῶ οἱ ἀποσχισμένοι ἀπὸ τὴν Ὀρθοδοξία κι' οἱ αἰρετικοὶ ἔχουν διάστροφη εἰκόνα κι' ἀντίληψι, μὴ διατηρῶντας οὔτε τὸν χαρακτήρα ἀνέπαφο οὔτε τὴν ἀτμόσφαιρα τοῦ μυστηρίου ἀγνή, ὅσοι ἀπ' αὐτούς, βέβαια, τὸ παραδέχονται καὶ τὸ διατηροῦν.

Ὁ ὀρθόδοξος ἱερεὺς δὲν ἐξομολογεῖ ὅπως ὁ παπικὸς ἢ ὁ ἀγγλικανὸς ἢ ὁ πάστορας μιᾶς ἀπὸ τὶς συντηρητικὰς μερίδας τοῦ προτεσταντισμοῦ. Πρέπει, λοιπόν, νὰ κατέχη τὴν παράδοσι καὶ νὰ μὴ ἐπηρεάζεται ἀπὸ τὰ κρατοῦντα στὴ Δύσι.

Αὐτὸ δὲν εἶναι περιττὴ σύστασις. Διότι, στὶς ἡμέρας μας, ἡ σύγχυσις εἶναι πολλή καὶ ἀντορθόδοξες ἰδέες καὶ γνώμες καὶ τάσεις κυκλοφοροῦν παντοῦ, δὲν εἶναι λίγη δὲ ἡ ζημία ποὺ κάνουν. Ἀθέλητα, ἀνύποπτα, ὁ μὴ καταρτισμένος ὀρθόδοξος ποιμὴν, μπορεῖ νὰ ἰμβολισθῇ μὲ κάποιες ἀπ' αὐτὰς καὶ νὰ μὴ τὸ ἀντιλαμβάνεται οὔτε καὶ στὴν πράξι.

Ἀκριβῶς, λοιπόν, αὐτὸ τὸν εἰδικώτερο σκοπὸ ἔχουν οἱ σελίδες ποὺ ἀκολουθοῦν. Δὲν προσφέρουν ἀπλῶς στοὺς πνευματικὸς μας μερικὲς γνώσεις γύρω ἀπὸ τὸ λειτούργημα, ποὺ τοὺς ἀνατέθηκε ἀπὸ τὸν ἐπίσκοπο. Ἀλλὰ τείνουν νὰ τοὺς ξεκαθαρίσουν στὴ συνείδησι καὶ οὕτω διάνοιαν τὸν πραγματικὸ καὶ γνήσιο χαρακτήρα τοῦ Μυστηρίου, ὅπως ἀνέκαθεν τὸν διατηρεῖ ἡ ὀρθόδοξος παράδοσις, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ μιὰ πᾶμπλουτη ἀλλὰ εὐθεῖα καὶ ἀδιάστροφη ἀναγωγή τῶν ὄλων βρίσκονται μέσα στὶς Ἁγίας Γραφὰς ἀληθειῶν.

Αὐτὸν τὸν χαρακτήρα κι' αὐτὴ τὴν ἀτμόσφαιρα θὰ δοῦμε ἀπὸ τὸ ἐρχόμενο κεφάλαιον, κάνοντας ἔτσι νὰ φανῇ πῶς πρέπει νὰ πολιτεῦται ὁ πνευματικὸς ἀπέναντι τῶν χριστιανῶν, ὅταν τελεσοῦργῇ τὸ εὐλογημένο αὐτὸ Μυστήριον.

ΑΚΥΛΑΣ

Ὁ «Ἐφημέριος» εἶναι πρόθυμος νὰ δίδῃ ἀπαντήσεις εἰς ἐρωτήσεις ἐπὶ ἀποριῶν, ἀναφερομένων εἰς ζητήματα, τὰ ὁποῖα ἔχουν σχέσιν πρὸς τὸ ἔργον τοῦ Ἐφημερίου (ποιμαντικόν, λειτουργικόν κλπ.). Ἐπομένως οἱ εὐλαβέστατοι Ἐφημέριοι δύνανται νὰ ἀπευθύνουν πρὸς τὸν «Ἐφημέριον» ἐρωτήματα ἐπὶ τοιούτων ἀποριῶν. Αἱ ἀπαντήσεις εἰς αὐτοὺς θὰ δίδωνται εἰς τὴν σελίδα τῆς ἀλληλογραφίας, εἴτε εἰς ἄλλην εἰδικὴν σελίδα.

ΕΟΡΤΟΔΡΟΜΙΟΝ

2 ΙΟΥΛΙΟΥ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΑΤΑΘΕΣΙΝ ΤΗΣ ΤΙΜΙΑΣ ΕΣΘΗΤΟΣ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ

ΝΑΟΙ ΕΜΨΥΧΟΙ

«Είχε» ἡ πρώτη σκηνὴ δικαιώματα λατρείας»
(Ββρ. θ' 1)

Ἡ σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου ἦτο ὁ πρῶτος ἱερός τόπος, ὅπου οἱ Ἰσραηλιῖται ἐλάτρευον τὸν Θεόν. Περιείχοντο δὲ εἰς αὐτὴν ἱερὰ ἀντικείμενα, «ἡ λυχνία καὶ ἡ τράπεζα καὶ ἡ πρόθεσις τῶν ἄρτων... χρυσοῦν θυμιατήριον καὶ ἡ κιβωτὸς τῆς διαθήκης ... ἐν ἧ στάμνος χρυσοῦν ἔχουσα τὸ μάνα...», ἅπαντα διὰ τὴν θείαν λατρίαν προοριζόμενα. Καὶ εἶναι σπουδαῖον καὶ ἄξιον προσοχῆς, ὅτι τὰ ἱερὰ ταῦτα ἀντικείμενα ἀνέκαθεν ἐθεωρήθη ὅτι εἶχον καὶ συμβολικὸν χαρακτήρα. Ὁ συμβολισμὸς τῶν ἀναφέρεται κυρίως εἰς τὴν προσωπικότητα τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, ἡ Ὅποία, ὡς γνωστόν, ὀνομάζεται ὑπὸ τῶν ἱερῶν ὕμνογράφων δι' ὄλων αὐτῶν τῶν συμβολικῶν ὀνομάτων (π.χ. «χαῖρε λυχνία καὶ στάμνε, μάνα φέρουσα» — «χαῖρε ἔμψυχε τράπεζα, ἄρτον ζωῆς χωρήσασα», — «χαῖρε κιβωτέ χρυσοθεῖσα τῷ πνεύματι» κ.ο.κ.) Πράγματι δὲ ἡ Ὑπεραγία Θεοτόκος ὑπῆρξε ζῶν καὶ ἔμψυχος ναὸς τοῦ Θεοῦ, ἀσυγκρίτως ἀνώτερος τῆς πρώτης ἐκείνης σκηνῆς, ἥτις «εἶχε... δικαιώματα ἀκαταλάτρευτα». Αὐτὴ ὡσαύτως ὑπῆρξεν ἡ ἀληθὴς λυχνία, διὰ τῆς Ὅποίας ἔλαμψε τὸ φῶς τοῦ κόσμου, ὁ Χριστός. Αὐτὴ, ὡς πολυτίμος στάμνος καὶ κιβωτὸς καὶ τράπεζα, ἐβάστασε καὶ ἔφερεν εἰς ἡμᾶς τὸ οὐράνιον μάνα, τὸν ἄρτον τὸν ζῶντα τὸν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάντα. Ἀλλὰ τί ἄρα γε διδάσκουσιν ἡμᾶς οἱ ὠραῖοι αὐτοὶ συμβολισμοί; Τοῦτο ἄς ἐξετάσωμεν σήμερον, ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς ἐορταζομένης ἀκαταθέσεως τῆς τιμίας ἐσθῆτος τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου» εἰς τὸν ἐν Βλαχέρναις ἱερὸν Αὐτῆς Ναόν (*).

(*) Ἐπὶ τῆς βασιλείας Λέοντος τοῦ Μεγάλου (457—474) δύο προσκυνηταὶ τῶν Ἁγίων Τόπων, πατρίκιοι, (Γαλβίνος καὶ Κάνδιδος, ἀδελφοὶ) ἀπεκόμισαν ἐκεῖθεν κιβώτιον φέρον Ἐσθῆτα τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου. Ἡ ἐσθὴς αὕτη εὗρισμετο τότε εἰς χεῖρας γυναικὸς τινοῦ εὐσεβοῦς, περιελθούσα εἰς αὐτὴν ἐξ ἀπωτέρας κληρονομικῆς διαδοχῆς ἀπὸ τῆς, κατὰ τὴν παράδοσιν, πρώτης κληρονομησάσης ταύτην ἐκ διαθέσεως Αὐτῆς τῆς Θεοτόκου. Ἐλθόντες εἰς ΚΠολιν οἱ ἀνωτέρω, ἀπέθηκαν τὸ κιβώτιον μετὰ

1. Πέραν τοῦ συμβολισμοῦ τῆς Παναγίας Θεοτόκου, διὰ τῆς σκητῆς τοῦ μαρτυρίου καὶ τῶν ἐν αὐτῇ ἱερῶν ἀντικειμένων, ὀφείλομεν νὰ μὴ λησμονώμεν, ὅτι καὶ κάθε πιστὸς εἶναι ἔμφυχος ναὸς τοῦ Θεοῦ. Διαβεβαιώνει σχετικῶς ὁ θεῖος λόγος ὅτι «ὁ μὲ ἵς ἐστὲ ναὸς Θεοῦ ζῶντος». Διὰ τοῦτο, πάντοτε μὲν, ἀλλ' ἰδίως ὅταν προσερχώμεθα εἰς τὸν Οἶκον τοῦ Κυρίου, εἰς λατρείαν καὶ προσκύνησιν Αὐτοῦ, ὀφείλομεν νὰ ἔχωμεν τὴν συναίσθησιν ὅτι καὶ ἡμεῖς ἀποτελοῦμεν — χάριτι θεία — ζῶν σκηνώμα τοῦ Θεοῦ. Εἰς τοῦτο ἄλλωστε ἀποβλέπουσι τὰ τελούμενα ἐν τῷ ναῷ. Οἱ ναοὶ ἔγιναν, διὰ τὴν λατρείαν τοῦ Θεοῦ βεβαίως, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸν ἁγιασμόν ἡμῶν, ἵνα ἀναδειχθῶμεν πράγματι καὶ ἡμεῖς «ναὸς Θεοῦ ζῶντος, καθὼς ἐπίεν ὁ Θεός» (Β' Κορ. ς' 16). Εἶναι ἐκπληκτικόν, ὁμολογουμένως, ὅτι ὁ ἄπειρος Θεός, τὸν Ὅποιον δὲν χωρεῖ ὀλόκληρος ἡ ὑλικὴ κτίσις, συγκαταβαίνει καὶ γίνεται τόσον μικρός, ὥστε νὰ χωρῇ εἰς ἕνα ἕκαστον ἐξ ἡμῶν. Διὰ τοῦτο καὶ ἡ Παναγία, ὅταν, ὡς Κεχαριτωμένη ὑπαρξίς, ἠξιώνετο τῆς τιμῆς νὰ βαστάσῃ ἐντὸς Αὐτῆς τὸν Υἱὸν καὶ Λόγον τοῦ Θεοῦ, δὲν ἐλησμόνει ὅτι τοῦτο ἀπετέλει μεγίστην συγκατάβασιν τοῦ Ὑψίστου, καὶ ἔλεγε, μετὰ συγκινήσεως καὶ συναίσθησεως πολλῆς, «μεγαλύνει ἡ ψυχὴ μου τὸν Κύριον... ὅτι ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν τῆς δούλης Αὐτοῦ» (Λουκ. α' 46-47). "Ὅταν, ἐπομένως, ὁ Κύριος ἐλεῇ καὶ τὴν μικρότητα ἡμῶν καὶ — παραβλέπων τὴν ἀναξιότητά μας — συγκαταβαίη νὰ ἐνοικῇ ἐντὸς ἡμῶν, διὰ τῆς θείας Κοινωνίας καὶ διὰ τῆς ἐν γένει χάριτος Αὐτοῦ, πόσον ὀφείλει καὶ ἡ ἰδική μας ψυχὴ νὰ δοξάζῃ καὶ νὰ μεγαλύνῃ τὸν Κύριον, διότι ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὴν ἀθλιότητα ἡμῶν, καὶ δὲν ἀπαξιῶ νὰ καθιστᾶ καὶ ἡμᾶς «αναόν» Του καὶ «κιβωτὸν» καὶ «στάμνον» καὶ «τράπεζαν» τοῦ ἀπείρου ἐλέους καὶ τῆς ἁγιαστικῆς Αὐτοῦ χάριτος!

2. Ἐξ ἄλλου, πρέπει νὰ γνωρίζωμεν, ὅτι ὄχι μόνον ἕκαστος

τῆς τιμίας Ἐσθῆτος εἰς Προάστειον ὀνομαζόμενον Βλαχέρναι, καὶ ἔδωκαν δόξαν τῷ Θεῷ—μετὰ τοῦ βασιλέως καὶ τοῦ λαοῦ—διὰ τὸν τοιοῦτον θησαυρόν. Αὐτόθι ἀνηγέρθη περικαλλῆς στρογγύλος ἰ. ναὸς ὑπὸ τοῦ Αὐτοκράτορος Λέοντος. Καθιερώθη δὲ (ἐξ ἐφορμῆς ἐθνικῶν γεγονότων—ἐπανειλημμένης προστασίας τῆς Κηόλεως ὑπὸ τῆς Θεοτόκου) καὶ σχετικῆ ἑορτῆ, τὰ κατὰ θέσιν αὐτῆς τ. Ἐσθῆτος, τῇ 2 Ἰουλίου. Ἐν Βλαχέρναις ὑπῆρχε καὶ ἄλλος ναὸς τῆς Θεοτόκου, ἀνεγερθεὶς ὑπὸ τῶν Αὐτοκρατόρων Μαρκιανοῦ καὶ Πουλχερίας (451—457). Εἰς τὸν ναὸν δὲ τοῦτον εἶχον κατατεθῆ τὰ ἐντάφια σπάργανα τῆς Θεοτόκου, ἀποσταλέντα πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα Μαρκιανὸν ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου Ἱεροσολύμων Ἰουβενάλιου. (Πρβλ. Ἰω. Ράμφου, Αἱ ἑορταὶ τῶν θεομητορικῶν ἀμφίων, ἐν «Ἐκκλησίᾳ» τῆς 15 Ἰουνίου 1948, φυλ. 25—26, σελ. 198).

ἐξ ἡμῶν, αὐτοτελεῶς, εἶναι ναὸς Θεοῦ, ἀλλὰ καὶ ὅλοι οἱ πιστοί, ὡς σύνολον, ἀποτελοῦσιν ὡσαύτως θεῖον ναὸν «ἐποικοδομηθέντες ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων καὶ προφητῶν, ὄντος ἀκρογωνιαίου αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ πᾶσα ἡ οἰκοδομὴ συναρμολογοῦμένη αὕξει εἰς ναὸν ἅγιον ἐν Κυρίῳ· ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς συνοικοδομεῖσθε εἰς κατοικητήριον τοῦ Θεοῦ ἐν Πνεύματι» (Ἐφ. β' 20-21). Εἰς τὸ οἰκοδόμημα τοῦ ὑποβαστάζοντος ἀπόστολοι καὶ προφῆται — με θεμέλιον ἀκρογωνιαῖον τὸν Χριστόν — ὅλοι οἱ πιστοί, ὡς λίθοι συναρμολογημένοι εἰς τὴν οἰκοδομήν, ἀπαρτίζουν ἓνα θεῖον ναόν, ἔχοντες τὸν Θεὸν κατοικοῦντα ἐν μέσῳ αὐτῶν. Ὅπως δὲ εἰς τοὺς συνήθεις ἱεροὺς ναοὺς ὑπάρχουν λειτουργήματα διάφορα καὶ ἱερατικὴ τάξις, τοιοῦτοτρόπως καὶ εἰς μίαν χριστιανικὴν κοινωνίαν ὅλα τὰ μέλη αὐτῆς ἐξασκοῦν τὰ ἔργα των ὡς λειτουργήματα κοινωνικά, καὶ αἰσθάνονται ὡς καθῆκον ἱερόν, ἵνα «οἰκοδομῶσιν εἰς τὸν ἓνα» (Α' Θεσ. ε' 11), ὥστε ἀμοιβαίως νὰ καταρτίζωνται καὶ νὰ προάγωνται πνευματικῶς, καὶ οὕτως «πᾶσα ἡ οἰκοδομὴ...αὕξει εἰς ναὸν ἅγιον ἐν Κυρίῳ».

3. Ἄλλ' ἡ συναίσθησις ὅτι, καὶ ὡς ἄτομα καὶ ὡς χριστιανικὸν σύνολον, εἴμεθα ναὸς Θεοῦ συνεπάγεται εὐθύνας καὶ ὑποχρεώσεις. Δὲν εἶναι μόνον τιμὴ ὑψίστη. Ὑψίσταται καὶ ἀντίστοιχον χρέος. Ὅπως δὲν ἀνέχεται ἡ εὐλάβειά μας νὰ βεβηλωθῶν καὶ νὰ μολυθῶν οἱ ἱεροὶ ναοὶ μας ἀπὸ κάτι ἀκάθαρτον· ἵτσι ὀφείλομεν νὰ εἴμεθα εὐαίσθητοι καὶ προκειμένου περὶ τῆς ἠθικῆς καθαρότητος τοῦ ναοῦ τοῦ σώματος καὶ τῆς ψυχῆς μας. Ὁ Κύριος διὰ τὴν ψυχὴν μας καὶ διὰ τὴν σύνολον Ἐκκλησίαν Του «ἐαυτὸν παρέδωκεν ὑπὲρ αὐτῆς, ἵνα αὐτὴν ἁγιάσῃ...ἵνα παραστήσῃ αὐτὴν ἑαυτῷ...μὴ ἔχουσαν σπῆλον...ἀλλ' ἵνα ἡ ἁγία καὶ ἄμωμος» (Ἐφ. ε' 25-27) Εἶναι λοιπὸν φανερόν ὅτι δὲν εὐαρεστεῖται καὶ δὲν ἀνέχεται νὰ εἶναι ἀκάθαρτος ὁ ἔμφυχος ναὸς Του. Δὲν δύναται, ἐπομένως, νὰ ἀναμένῃ εὐλογίαν παρὰ Κυρίου, ὅποιος δημιουργεῖ φθορὰν καὶ βεβήλωσιν εἴτε εἰς τὸν ἀτομικὸν του, σωματικὸν καὶ ψυχικόν, ναὸν τοῦ Θεοῦ, εἴτε εἰς ἄλλους ἐμφύχους θεῖους ναοὺς. Ἀντιθέτως μάλιστα «εἴ τις τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ φθειρεῖ, φθερεῖ τοῦτον ὁ Θεός». (Α' Κορ. γ' 17).

Ἄλλ' ἅς εὐχρηθῶμεν, ὅπως ἡ κατανόησις καὶ ἡ συναίσθησις

ἐξ ἡμῶν, αὐτοτελῶς, εἶναι ναὸς Θεοῦ, ἀλλὰ καὶ ὅλοι οἱ πιστοί, ὡς σύνολον, ἀποτελοῦσιν ὡσαύτως θεῖον ναὸν «ἐποικοδομηθέντες ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων καὶ προφητῶν, ὄντος ἀκρογωνιαίου αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ πᾶσα ἡ οἰκοδομὴ συναρμολογοῦμένη αὔξει εἰς ναὸν ἅγιον ἐν Κυρίῳ· ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς συνοικοδομεῖσθε εἰς κατοικητήριον τοῦ Θεοῦ ἐν Πνεύματι» (Ἐφ. β' 20-21). Εἰς τὸ οἰκοδόμημα τοῦ ὑποβαστάζου ἀπόστολοι καὶ προφῆται — μὲ θεμέλιον ἀκρογωνιαῖον τὸν Χριστόν — ὅλοι οἱ πιστοί, ὡς λίθοι συναρμολογημένοι εἰς τὴν οἰκοδομήν, ἀπαρτίζου ἓνα θεῖον ναόν, ἔχοντες τὸν Θεὸν κατοικοῦντα ἐν μέσῳ αὐτῶν. «Ὅπως δὲ εἰς τοὺς συνήθεις ἱεροὺς ναοὺς ὑπάρχοντα λειτουργήματα διάφορα καὶ ἱερατικὴ τάξις, τοιοῦτοτρόπως καὶ εἰς μίαν χριστιανικὴν κοινωνίαν ὅλα τὰ μέλη αὐτῆς ἐξασκοῦν τὰ ἔργα τῶν ὡς λειτουργήματα κοινωνικά, καὶ αἰσθάνονται ὡς καθήκον ἱερόν, ἵνα «οἰκοδομῶσιν εἰς τὸν ἕνα» (Α' Θεσ. ε' 11), ὥστε ἀμοιβαίως νὰ καταρτίζωνται καὶ νὰ προάγωνται πνευματικῶς, καὶ οὕτω «πᾶσα ἡ οἰκοδομὴ... αὔξει εἰς ναὸν ἅγιον ἐν Κυρίῳ».

3. Ἄλλ' ἡ συναίσθησις ὅτι, καὶ ὡς ἄτομα καὶ ὡς χριστιανικὸν σύνολον, εἴμεθα ναὸς Θεοῦ συνεπάγεται εὐθύνας καὶ ὑποχρεώσεις. Δὲν εἶναι μόνον τιμὴ ὑψίστη. Ὑψίσταται καὶ ἀντίστοιχον χρέος. «Ὅπως δὲν ἀλέχεται ἡ εὐλάβειά μας νὰ βεβηλωθῶν καὶ νὰ μολυθῶν οἱ ἱεροὶ ναοὶ μας ἀπὸ κάτι ἀκάθαρτον. Ἴτσι ὀφείλομεν νὰ εἴμεθα εὐαίσθητοι καὶ προκειμένου περὶ τῆς ἡθικῆς καθαρότητος τοῦ ναοῦ τοῦ σώματος καὶ τῆς ψυχῆς μας. Ὁ Κύριος διὰ τὴν ψυχὴν μας καὶ διὰ τὴν σύνολον Ἐκκλησίαν Του «ἐαυτὸν παρέδωκεν ὑπὲρ αὐτῆς, ἵνα αὐτὴν ἁγιάσῃ... ἵνα παραστήσῃ αὐτὴν ἑαυτῷ... μὴ ἔχουσιν σπῆλον... ἀλλ' ἵνα ᾗ ἁγία καὶ ἄμωμος» (Ἐφ. ε' 25-27) Εἶναι λοιπὸν φανερόν ὅτι δὲν εὐαρεστεῖται καὶ δὲν ἀνέχεται νὰ εἶναι ἀκάθαρτος ὁ ἔμφυχος ναὸς Του. Δὲν δύναται, ἐπομένως, νὰ ἀναμένη εὐλογίαν παρὰ Κυρίου, ὅπως δημιουργεῖ φθορὰν καὶ βεβήλωσιν εἴτε εἰς τὸν ἀτομικόν του, σωματικόν καὶ ψυχικόν, ναὸν τοῦ Θεοῦ, εἴτε εἰς ἄλλους ἐμφύχους θεῖους ναοὺς. Ἀντιθέτως μάλιστα «εἰ τις τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ φθείρει, φθερεῖ τοῦτον ὁ Θεός». (Α' Κορ. γ' 17).

Ἄλλ' ἄς εὐχηθῶμεν, ὅπως ἡ κατανόησις καὶ ἡ συναίσθησις

τῆς τιμῆς καὶ τῆς εὐθύνης μας, ὡς ναῶν τοῦ Θεοῦ, μᾶς καταστήσῃ πολὺ προσεκτικούς εἰς τὴν ζωὴν μας, ὥστε νὰ εὐδοκῇ ὁ Πανάγαθος Θεός, νὰ μένῃ μεθ' ἡμῶν πάντοτε.

5 ΙΟΥΛΙΟΥ

ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΓΙΟΝ ΑΘΑΝΑΣΙΟΝ ΤΟΝ ΕΝ ΤΩ, ΑΘΩ,

ΥΓΙΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΤΗΣ

«Πείθεσθε τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν καὶ ὑπεικτετε».
(Ἐβρ. γ' 17)

Ἄσσιακὴ μορφή τοῦ 10ου μ.Χ. αἰῶνος. Προσωπικότης ἀσκητικὴ ὁ σήμερον ἑορταζόμενος ἅγιος Ἀθανάσιος. Καταγόμενος ἐκ Τραπεζούντος, ἐμορφώθη εἰς Κων)πολιν. Ἀπήλαυε πολλῆς τιμῆς καὶ σεβασμοῦ ἐκ μέρους τῶν Αὐτοκρατόρων Νικηφόρου Φωκᾶ καὶ Ἰωάννου Τσιμισκῆ. Μὲ τὴν βασιλικὴν χορηγίαν τοῦ πρώτου ἴδρυσε τὴν Μονὴν τῆς Μεγίστης Λαύρας καὶ ἀνεδείχθη ἐν συνεχείᾳ ὁ κύριος ὀργανωτὴς τῆς μοναχικῆς πολιτείας τοῦ ἁγίου Ὅρους—Ἀθῶ. Διότι ἤτο καὶ ἡγετικὴ φυσιογνωμία, «Ἦ γοῦ μ εν ος» ἀληθής, εἰς τὸν ὁποῖον ἔχει ἐφαρμογὴν ὁ λόγος τοῦ ἀποστόλου «πεῖθεσθε τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν καὶ ὑπείκετε». Μὲ τὴν ἀκτινοβολοῦσαν ἀρετὴν του καὶ τὸ ὀργανωτικὸν του σύστημα ἐπεβλήθη εἰς τῶν μοναστῶν τὰ πλήθη, τὰ ὁποῖα τὸν ἠκολούθησαν καὶ ἐνεπνεύσθησαν ὑπ' αὐτοῦ.

Ἄλλὰ, διὰ τοὺς ζῶντας ἐντὸς τῆς κοινωνίας τὸν συνήθη οἰκογενειακὸν καὶ κοινωνικὸν βίον, τί ἔχει νὰ εἶπῃ ὁ ἑορταζόμενος ὄσιος; Ἐχει ἄρά γε κοινωνικὰς συμβουλὰς χρησίμους νὰ προσφέρῃ ὁ ἡγέτης αὐτὸς τοῦ μοναχικοῦ βίου, ὥστε νὰ ἐφαρμόξῃ καὶ πάλιν ἡ προτροπὴ τοῦ ἀποστόλου «πεῖθεσθε...καὶ ὑπείκετε» εἰς τὰς φωτεινὰς γραμμάς καὶ κοινωνικὰς κατευθύνσεις αὐτοῦ; Ἐχει ἀναντιρρήτως. Ἄς τὸν ἀκούσωμεν.

1. Δὲν πρόκειται νὰ μᾶς συστήσῃ γενικῶς μοναστικούς κανονισμούς καὶ καλογηρικὸν τρόπον ζωῆς, ὅπως ἴσως θὰ ἐφοβοῦντο μερικοί. Οὔτε πρόκειται νὰ δείξῃ ἔλλειψιν κατανοήσεως τῶν οἰκογενειακῶν καὶ κοινωνικῶν πραγμάτων, ἐπεὶδὴ αὐτὸς εἶναι ἐρμητής. Θὰ μᾶς προβάλλῃ ὅμως τὸ βαθύτερον νόημα τῆς ζωῆς τῶν μοναχῶν, τὸ ὁποῖον ἔχει πολλὴν κοινωνικὴν σπουδαιότητα.

Ἄς τὸν ἀκούσωμεν. Ὄταν, ἐπὶ τῆς ἐποχῆς του (καὶ παλαιότερον, καὶ εἰς πᾶσαν

ἐποχὴν) ὠρισμένοι ἄνθρωποι ἐγίνοντο «ἀναχωρηταί», δηλ. ἀνεχώρουν ἀπὸ τὴν κοινωνίαν καὶ ἔφευγον εἰς τὰς μονὰς καὶ εἰς τὰς ἔρημους, ἢ ἀναχώρησιν τῶν δὲν ἐσήμαινεν ἀπλῶς ἀλλαγὴν τόπου, ἀλλὰ τρόπου ζωῆς. Ἦτο ἓνα εἶδος ἀντιδράσεως καὶ διαμαρτυρίας διὰ τὰ πλεῖστα ὅσα μάταια καὶ ἁμαρτωλὰ πράγματα, τὰ ὅποια διαφθείρουν καὶ κατασπιλῶνουν τὴν κοινωνίαν. Ἦτο μία ἔντονος ἐκδήλωσις ἀποχῆς ἀπὸ ὅσα ἄτοπα καὶ χριστιανικῶς ἀπαράδεκτα συνέβαινον μέσα εἰς τὴν κοινωνίαν. Μήπως δὲν εἶναι ρητὴ καὶ σαφὴς ἡ σχετικὴ ἐντολὴ τοῦ Θεοῦ; «Ἐξέλθετε ἐκ μέσου αὐτῶν καὶ ἀφορίσθητε, λέγει Κύριος, καὶ ἀκαθάρτου μὴ ἄπτεσθε» (Β' Κορ. Σ' 17). Νὰ ξεχωρίζετε, λέγει, τὴν θέσιν σας ἀπὸ τοὺς διαπράττοντας ἄνομα ἔργα· καὶ τίποτε τὸ ἀκάθαρτον καὶ ἐπιλήψιμον νὰ μὴ ἐγγίσετε. Ἰπ' αὐτοῦ ἀκριβῶς τοῦ φρονήματος κατείχεται ὁ ἅγιος Ἀθανάσιος καὶ ὅλη ἡ χορεία τῶν ἀπομακρυνθέντων ἀπὸ τὴν τύρβην καὶ τὴν διαφθορὰν τῆς κοινωνίας, διὰ νὰ ἀναζητήσουν ἓνα ἀγνότερον περιβάλλον καὶ ἓνα καθαρώτερον καὶ ἀνώτερον τρόπον ζωῆς.

2. Δὲν εἶναι δύσκολον νὰ ἐνοήσωμεν ὅτι αὐτὴ ἡ ὑποχρέωσις τῆς καθαρᾶς καὶ ἀμολύντου ζωῆς βαρύνει ἐξ ἴσου καὶ ὅλους τοὺς κοινωνικῶς ζῶντας χριστιανούς. Ὁ Κύριος δὲν ἀποκλείει νὰ ζῶμεν ἐντὸς τοῦ κόσμου καὶ δὲν ἀπαγορεύει νὰ εἴμεθα κοινωνικοὶ ἄνθρωποι. Πρὸς τὸν οὐράνιον Πατέρα Του ηὐχέθη ἰδιαιτέρως περὶ τῶν ἰδικῶν Του ἀνθρώπων, καὶ εἶπε χαρακτηριστικῶς «οὐκ ἔρω τῷ ἱνα ἄρῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ κόσμου, ἀλλ' ἱνα τηρήσῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ πονηροῦ» (Ἰω. ιζ' 15). Ἔχει μάλιστα μεγαλυτέραν ἀξίαν νὰ εὐρίσκειται κανεὶς ἐντὸς τῆς κοινωνίας καὶ νὰ κατορθῶνῃ νὰ διατηρῆται ἀνέπαφος καὶ διάφθορος ἀπὸ τὴν φαυλότητα καὶ τὸ πολύμορφον κακὸν ποῦ ἐπιπολάζει, δυστυχῶς, μέσα εἰς τὴν κοινωνίαν. Διὰ τοῦτο ἡ θέσις τῶν χριστιανῶν εἶναι κατ' ἐξοχὴν ἐντὸς τῆς κοινωνίας, διὰ νὰ εἶναι δι' αὐτὴν τὸ «ἄ λ α ς» καὶ τὸ «φ ῶ ς». Δὲν ἔχουν δίκαιον, ἐπομένως, ὅσοι κατηγοροῦν τὴν χριστιανικὴν θρησκείαν, ὅτι κάνει τοὺς ἀνθρώπους ἀντικοινωνικοὺς καὶ μὴ ἐνδιαφερομένους διὰ τὴν κοινωνικὴν ζωὴν. Ἐνδιαφέρει—καὶ πολὺ μάλιστα—τὸν χριστιανὸν ἢ ἐν γένει κατάστασις τῆς κοινωνίας. Καὶ ἀρνητικῶς καὶ θετικῶς. Ἀρνητικῶς μὲν, διὰ νὰ μὴ συμμετέχη καὶ νὰ μὴ εὐθύνεται καὶ αὐτὸς δι' ὅ,τι κακὸν καὶ ἠθικῶς ἀπόβλητον ὑφίσταται εἰς τὴν ζωὴν τῆς κοινωνίας, θετικῶς δέ, διὰ νὰ συμβάλλῃ πάντοτε καὶ διὰ παντὸς μέσου εἰς τὴν διόρθωσιν τῶν κακῶς κειμένων.

3. Αὐτὴ εἶναι ἡ ὀρθὴ καὶ ὑγιὴς κοινωνικότης. Δὲν καλούμεθα βεβαίως νὰ ἐγκαταλείψωμεν τὴν κοινωνίαν καὶ νὰ φύγωμεν εἰς τὰς ἐρήμους, διὰ νὰ προστατευθῶμεν ἀπὸ τὸ ρεῦμα τοῦ κακοῦ. Ἐὰν τὸ ἐπραξεν ὁ ὄσιος Ἀθανάσιος καὶ πολλοὶ ἄλλοι ἀσκηταί, τὸ ἐπραξάν μετὰ διαθέσιν ὀλοκληρωτικῆς ἀφοσιώσεως τοῦ ἑαυτοῦ των εἰς τὸν Θεόν. Δὲν προσκαλοῦν καὶ κάθε χριστιανὸν νὰ τοὺς ἀκολουθήσῃ εἰς τοῦτο. Ἐξαιρέσεις θὰ εἶναι πάντοτε οἱ ἀκολουθοῦντες τὴν μοναχικὴν πολιτείαν, καὶ δὴ κατόπιν εἰδικῆς πρὸς τοῦτο κλήσεως τοῦ Θεοῦ. Διότι «οὐ πάντες χωροῦσι τὸν λόγον τοῦτον, ἀλλ' οἷς δέδοται» (Ματθ. ιθ' 11). Εἶναι ὅμως κανὼν καὶ γενικὴ ὑποχρέωσις παντὸς χριστιανοῦ νὰ προσέχῃ τὸν τρόπον τῆς ζωῆς του, διὰ νὰ μὴ τὸν παρασύρῃ τὸ κοσμικὸν πνεῦμα. Εἰς τοῦτο μᾶς καλεῖ νὰ τὸν μιμηθῶμεν ὁ ἑορταζόμενος ἅγιος. Νὰ μὴ προσαρμοσθῶμεν καὶ νὰ μὴ συσχηματισθῶμεν ποτε πρὸς τὸν κόσμον τῆς ἁμαρτίας.

Τοπικῶς μὲν θὰ εἴμεθα ἐντὸς τοῦ περιβάλλοντος ἡμᾶς κόσμου· ἀλλὰ τροπικῶς ὀφείλομεν νὰ εἴμεθα ἐντελῶς ξένοι καὶ ἄσχετοι πρὸς ὅ,τι κακὸν καὶ ἁμαρτωλὸν ὑπάρχει γύρω μας. Εἶδατε τὰ ἄνθη τὰ εὐώδη; Ἐνῶ περιβάλλονται, καὶ λιπαίνονται ἀκόμη, μετὰ βόρβουρον, ἐκεῖνα δὲν ἐπηρεάζονται ἀπὸ τὴν δυσωδίαν τοῦ βορβόρου, ἀλλὰ εὐωδιάζουν. Εἰς τὸν αὐτὸν τόπον, εἰς τὸν αὐτὸν κῆπον, εἰς τὴν αὐτὴν γλάστραν ὑπάρχει ἡ εὐωδία τοῦ ἄνθους καὶ ἡ δυσωδία τοῦ βορβορώδους λιπάσματος. Ἔτσι καὶ μέσα εἰς τὴν ἰδίαν κοινωνίαν δύναται νὰ συνυπάρχουν, ἡνωμένοι τοπικῶς καὶ χωρισμένοι τροπικῶς, οἱ καλοὶ καὶ οἱ κακοί. Ἐπιβάλλεται πάντως νὰ ἔχῃ πολλὴν ἐκλεκτικότητα ὁ χριστιανὸς εἰς τὰς κοινωνικὰς του σχέσεις καὶ τὰς κοινωνικὰς του ἐκδηλώσεις, ὥστε νὰ «μὴ ἢ συγκοινωνῇ τοῖς ἔργοις τοῖς ἀκαρποῖς τοῦ σκότους»—νὰ μὴ συμμετέχῃ εἰς τίποτε τὸ ἠθικῶς ἐπιλήψιμον, μετὰ τὴν δικαιολογίαν τῆς κοινωνικότητος—«μᾶλλον δὲ καὶ (νὰ) ἐλέγχῃ» (Ἐφεσ. ε' 11), δηλ. νὰ ὑποδεικνύῃ τὰ ἄτοπα καὶ νὰ τὸν ἀπασχολῇ σοβαρῶς ἡ διόρθωσις αὐτῶν.

Εἶθε ἡ ὑγιὴς αὐτὴ κοινωνικότης νὰ φέρῃ πολλοὺς ἐκ τῶν κοινωνικῶς ζώντων χριστιανῶν εἰς τὸ ἐπίπεδον τῆς ἀγιότητος καὶ εἰς τὸ ἰδανικὸν ὕψος τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, εἰς τὸ ὁποῖον ἔφθασαν δι' ἄλλης ὁδοῦ—ἀλλὰ διὰ τοῦ ἰδίου πνεύματος—ὁ ἑορταζόμενος ἅγιος Ἀθανάσιος καὶ πάντες οἱ Ὅσιοι.

† Ἀρχιμ. ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ ΒΑΛΛΗΝΔΡΑΣ

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Τὸ Ὑπουργεῖον Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων, ἐν συνεχείᾳ πρὸς τὴν ὑπ' ἀριθ. 3578/12-1-1959 Ἐγκύκλιον αὐτοῦ, δημοσιευθεῖσαν εἰς προηγουμένον τεύχος τοῦ ἄ' Εφημερίου», διὰ τῆς ὁποίας παρεσχέθησαν ὁδηγίαι σχετικῶς πρὸς τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ Ν.Δ. 3885/1958, ἐξέδωκε τὴν ὑπ' ἀριθ. 71806/19-6-59 Ἐγκύκλιον, διὰ τῆς ὁποίας παρέχονται αἱ κάτωθι ὁδηγίαι διὰ τὰς εἰσιτηρίους ἐξετάσεις τῶν Ἄνωτέρων Ἐκκλησιαστικῶν Φροντιστηρίων καὶ τῶν ἑξαταξίων Ἐκκλησιαστικῶν Σχολῶν.

Α.) Ὡς πρὸς τὰς Ἐκκλησιαστικὰς Σχολάς: 1) Τοῦ ἑπταταξίου τύπου θὰ λειτουργήσουν κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1959-1960 μόνον αἱ Β', Γ', Δ', Ε', ΣΤ', καὶ Ζ' τάξεις (ἄρθρον 18 § 4 τοῦ Ν. Δ. 3885/58) ἐπὶ τῷ τέλει τῆς ἀποπερατώσεως τῶν σπουδῶν τῶν ἤδη φοιτούντων εἰς αὐτὰς μαθητῶν. Ἐπ' αὐτῶν θὰ ἔχουν ἐφαρμογὴν ὡς πρὸς τὸν τρόπον ἐγγραφῆς, προαγωγῆς, ἀπολύσεως, διδασκτέας ὕλης τὰ μέχρι τοῦδε ἰσχύοντα διατάγματα, μὴ ἐπηρεαζομένης οὐδόλως τῆς φοιτήσεώς των ἐκ τῆς γενομένης μετατροπῆς τῶν Σχολῶν εἰς ἑξαταξίους.

2) Τοῦ ἑξαταξίου τύπου Ἐκκλησιαστικῶν Σχολῶν θὰ λειτουργήσῃ μόνον ἡ πρώτη τάξις κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1959-60, διὰ τὴν ὁποίαν καὶ νὰ διενεργηθοῦν εἰσιτήριοι ἐξετάσεις. Εἰς αὐτὰς δικαίωμα συμμετοχῆς ἔχουν οἱ ἔχοντες ἐνδεικτικὸν προαγωγῆς ἐκ τῆς τετάρτης τάξεως τῶν 8/τάξιων γυμνασίων ἢ τῆς δευτέρας τάξεως τῶν ἑξαταξίων γυμνασίων καὶ ἡλικίαν οὐχὶ ἀνωτέραν τῶν 17 ἐτῶν, ἤτοι οἱ γεννηθέντες κατὰ τὸ ἔτος 1943.

Β'. Ὡς πρὸς τὰ Κατώτερα Ἐκκλησιαστικὰ Φροντιστήρια. Διὰ τὰ κατώτερα Ἐκκλ. Φροντιστήρια ἰσχύουν αἱ παρασχεθεῖσαι ὑπὸ τῆς ὑπ' ἀριθ. 3578/12-1-1959 Ἐγκυκλίου ἄ' Εφημερίου» τεύχος 7ον, 1959. Οἱ Διευθυνταὶ τῶν καταργουμένων Φροντιστηρίων πρέπει νὰ ὑποβάλλουν μέχρι ἐνάρξεως τοῦ σχολικοῦ ἔτους δηλώσεις τῶν σπουδαστῶν, εἰς τὰς ὁποίας θὰ δηλοῦνται εἰς ποῖον ἐκ τῶν διατηρουμένων Κατωτέρων Ἐκκλ. Φροντιστηρίων (Τρικάλων καὶ Κατερίνης) ἐπιθυμοῦν νὰ ἀποπερατώσουν τὰς σπουδὰς αὐτῶν.

Γ'. Ὡς πρὸς τὰ ἀνώτερα Ἐκκλησιαστικὰ Φροντιστήρια. Εἰς αὐτὰ γίνονται δεκτοὶ πρὸς ἐγγραφὴν οἱ ἔχοντες τὰ ἐν τῷ ἄρθρῳ 27 τοῦ Α.Ν. 540/45 ὁριζόμενα γραμματικὰ προσόντα, ὡς καὶ οἱ ἀπόφοιτοι τῶν Μέσων Δημοσίων Ἐμπορικῶν Σχολῶν, μετὰ προηγουμένην ἐπιτυχῆ γραπτὴν εἰσιτήριον ἐξέτασίν των εἰς τὴν ἐκθεσιν ἰδεῶν, εἰς τὰ ἀρχαῖα ἑλληνικὰ καὶ τὴν ἐκκλησιαστικὴν Ἱστορίαν. Ὡς πρὸς τὴν ἡλικίαν τῶν ὑποψηφίων, δεόν οἷτοί νὰ ἔχουν συμπληρώσει οἱ μὲν λαϊκοὶ τὸ 22ον καὶ νὰ μὴ ἔχουν ὑπερβῆ τὸ 30ὸν ἔτος, οἱ δὲ κληρικοὶ νὰ μὴ ἔχουν ὑπερβῆ τὸ 40ὸν ἔτος τῆς ἡλικίας των. Οἱ ἐκ τῶν λαϊκῶν ὑποψήφιοι δεόν ὁσάυτως νὰ ἔχουν ἐκπληρώσει τὰς στρατιωτικὰς των ὑποχρεώσεις ἢ νὰ ἀπηλλάγησαν νομίμως τούτων.

— Σχετικῶς πρὸς τὰς εἰσιτηρίους ἐξετάσεις τῆς Ἄνωτ. Ἐκκλ. Σχολῆς Θεσσαλονίκης ἐξεδόθη ἡ ὑπ' ἀριθ. 158 ἐγκύκλιος τῷ Ὑπουργεῖοι Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων, ἔχουσα οὕτως:

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 158

Θέμα: Ὅδηγίαι περὶ τῶν εἰσιτηρίων ἐξετάσεων τῆς Α. Ε. Σχ. Θεσ/κης»

Ἐπειδὴ ἐπικειται ἡ ἐναρξίς τῆς λειτουργίας τῆς νεοϊδρυθείσης Ἄνωτ. ρας Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς Θεσσαλονίκης ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς Ἀκαδημαί.

κού έτους 1959-60 και εις ήμερομηνίαν προβλεφθησομένην υπό σχετικού Β. Δ/τος, όπερ ήδη συνταχθέν τελεί υπό την τελικήν του έπεξεργασίαν, θεωρούμεν άναγκαίον να παράσχωμεν ύμιν κατωτέρω όδηγίας τινάς προς προκαταρκτικήν ενημέρωσιν ύμών και τών ύποψηφίων διά την Σχολήν σπουδαστών.

Ούτω οι έπιθυμούντες να συμμετάσχουν εις τās εισιτηρίους εξέτασεις τής Σχολής (ών ή άκριβής χρονολογία διενεργείας τούτων θελει έγκαιρώς γνωστοποιηθή) δέον να ύποβάλωσι αίτησιν προς την Διεύθυνσιν τής Σχολής (όδός Βασιλίσσης Όλγας — Μέγαρον Παλαιού Βασιλικού Άρακτόρου), συνοδουομένην υπό τών κάτωθι δικαιολογητικών.

1) Άπολυτηρίον ή άποδεικτικόν τούτου.

α) Έπταταξίον ή έξαταξίον Έκκλησιαστικής Σχολής ή β) άπολυτηρίον ή άποδεικτικόν τούτου, σχολείου Μέσης Έκπαίδεως ή ίνσ. νωρισμένου ως ίσοτίμου προς Δημόσιον σχολείον Μέσης Έκπαίδεως, παρέχοντος τό δικαίωμα συμμετοχής εις τās εισιτηρίους εξέτασεις τής Θεολογικής Σχολής τών Πανεπιστημίων του Κράτους με διαγωγή «Κοσμοπάτηρ».

2) Πιστοποιητικόν Άλήμον ή Κοινότητος εμφαινόντος ότι ο ύποψήφιος έχει την κατά τό άρθρον 2 του Ν.Δ. 3885 1958 προβλεπομένην ήλικίαν, ήτοι οδχι κατωτέραν τών 23 έτών και οδχι άνωτέραν τών 28 έτών και ότι είναι Χριστιανός Όρθόδοξος και κέκτηται πάντα τά προς χειροτονίαν έι τών θείων και ιερών κανόνων και τών κειμένων διατάξεων άπαιτούμενα προσόντα.

3) Σημειώματα τής οικείας Άστυνομικής Αρχής, ότι ύπέβαλεν αίτησιν εκδόσεως πιστοποιητικού περι τής νομιμοφροσύνης του, έπιτρεπούσης την έγγραφήν του εις την Σχολήν.

4) Πιστοποιητικόν περι τής χρηστοθείας του, του θρησκευτικού του φρονήματος και του ιερατικού του ζήλου ύπογεγραμμένου υπό του Έφημερίου τής ένορίας του και έπικυρωμένου υπό του οικείου Μητροπολίτου ή συμμαρτυρίαν πνευματικού.

5) Πιστοποιητικόν τής Α/θμίου Έγιενομικής Έπιτροπής τής έδρας τής εν λόγω Σχολής περι τής πλήρους ύγείας και άρτιμελείας του ύποψηφίου κατά τās περι καθορισμού τών νόσων και σωματικών βλαβών. αίτητες άποτελούν κώλυμα διορισμού εις Δημοσίας Έκπαιδευτικάς θέσεις, εκάστοτε ίσχυούσας διατάξεις.

6) Πιστοποιητικόν του οικείου Στρατολογικού Γραφείου ότι εξέπληρωσε τās Στρατιωτικάς του ύποχρεώσεις ή νομίμως άπηλλάγη τούτων.

II. Αί εισιτηρίοι εξέτασεις συμφώνως προς τό καταρτισθέν σχέδιον Βασ. Διατάγματος συνίστανται:

1) Εις πρακτικήν εξέτασιν τών ύποψηφίων προς διαπίστωσιν τής ικανότητος αυτών διά την διάκρισιν μουσικών τόνων και διαστημάτων και την καθόλου μουσικήν αντίληψιν αυτών.

Οί κωλύομενοι ως ακατάλληλοι αποκλείονται τών γραπτών εισιτηρίων εξέτασεων.

2) Εις γραπτήν εξέτασιν τών ύποψηφίων α) εις την άρχαίαν γλώσσαν β) εις την γραπτήν εκθεσιν Ίδεών, γ) εις την γραπτήν εξέτασιν επί ύλης θρησκευτικών μαθημάτων, δ) εις την γραπτήν εξέτασιν εν τή Ιστορία επί θεμάτων λαμβανομένων εκ τής Ιστορίας του Έλληνικού Έθνους, ε) εις την γραπτήν εξέτασιν εν τοις μαθηματικοίς, ήτοι εν τή πρακτική αριθμητική και πρακτική Γεωμετρία και εν τή Θεωρητική έπιπεδομετρία και Άλγέβρα, στ) εις την γραπτήν εξέτασιν εις την Άνθρωπολογίαν και εις την Φυσικήν Πειραματικήν.

Όσον άφορά τόν αριθμόν τών εισακτέων ούτος θελει γνωστοποιηθή έγκαιρώς, μη δυνάμενος να είναι άνώτερος του αριθμού τών πενήκοντα (50) άρθρ. 3 του Ν.Δ. 3885/58.

III. Δεπτομέρειαι περί τοῦ τρόπου διεξαγωγῆς τῶν εἰσιτηρίων ἐξετάσεων, τῆς βαθμολογίας τῶν γραπτῶν τῶν ὑποψηφίων, τοῦ ἀκριβοῦς χρόνου διενεργείας αὐτῶν, τῶν ἐγγραφῶν κλπ. διαλαμβάνονται εἰς σχετικὸν σχέδιον Β. Δ/τος, τὸ ὁποῖον μὲν δημοσιεῖται εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως, θέλομεν κοινοποιήσει καὶ γνωστοποιήσει ὑμῖν τὸ ταχύτερον πρὸς πλήρη ἐνημέρωσιν πάντων.

Ἐπειδὴ ἀποδίδομεν μεγάλην σημασίαν εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ, ὃν ἐπιδιώκει ἡ Ἀνωτέρα Ἐκκλησιαστικὴ Σχολὴ Θεσσαλονίκης, παρακαλοῦμεν ὅπως μεριμνήσητε καὶ δοθῆ ὑπὸ πάντων ὑμῶν εὐρεία δημοσιότης τῶν ἐν τῇ παρουσίᾳ διαλαμβανομένων.

Πρὸς τοῦτο δέον νὰ ἀναρτηθῶσι εἰς ἐμφανῆ σημεῖα τῆς Σχολῆς σας ἀντίγραφα τῆς παρουσίας καὶ νὰ δοθῶσι τοιαῦτα πρὸς δημοσίευσιν εἰς τοπικὰς Ἐφημερίδας, ὅπου τοῦτο καθίσταται ἐφικτόν.

Παρακαλοῦμεν γνωρίσατε λήπην παρουσίας καὶ σχετικὰς ἐνεργείας σας.

Ὁ Γενικὸς Διευθυντής
B. ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ

— Ἡ Διεύθυνσις Ὀργανισμῶν τοῦ Ὑπουργείου Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Ὀργανισμῶν ἔκδοσιν ἐποιήσε τὴν ὑπ' ἀριθ. 466/φ.54 Γνωμοδότησιν τοῦ Νομικοῦ Συμβουλίου τοῦ Κράτους (Τμήμα Β') σχετικῶς μετὰ τὴν ἀπαλλαγὴν τῶν Ἑρατικῶν Ἐπιτροπῶν, τῶν συνιστωμένων βάσει τοῦ Ν. 956/49, ἐκ τῆς ὑποχρέσεως πρὸς καταβολὴν τοῦ 1/10 ἐκ τοῦ καθαροῦ προϊόντος τῶν παρ' αὐτῶν διενεργουμένων ἐράνων. Εἰδικότερον ἐπὶ τοῦ διατυπωθέντος ἐρωτήματος «ἐάν ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου 9 παρ. 3 τοῦ ν. 5101/31 ἔχη ἐφαρμογὴν καὶ ἐπὶ τῶν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας βάσει τοῦ ν. 956/49, διενεργουμένων ἐράνων», τὸ Ν. Συμβούλιον (Εἰσηγητῆς Α. Ἀλεξίου) ἐγνωμοδότησεν ὡς ἑξῆς:

«Περὶ τῶν ἐράνων καὶ ἐρατικῶν ἐπιτροπῶν προβλέπει ὁ γενικὸς νόμος 5101 1931, ὅστις πρὸς διενέργειαν αὐτῶν ἀπαιτεῖ προηγουμένην ἄδειαν τοῦ Ὑπουργείου Κοινωνικῆς Προνοίας, ὀρίζων περαιτέρω (ἄρθρον 9 παρ. 1 καὶ καὶ 3) ὅτι σωματεῖα ἢ ἐπιτροπαί, τυχούσαι τῆς τοιαύτης ἀδείας, ὑποχρεοῦνται νὰ διαθέτουν τὸ 1/10 τοῦ πραγματοποιηθέντος καθαροῦ προϊόντος ὑπὲρ τοῦ κατὰ τὸ ἄρθρον 25 σκοποῦ καὶ μόνον εἰς ἐξαιρετικὰς περιπτώσεις δύναται ὁ εἰρημένος Ὑπουργός, μετὰ σύμφωνον γνωμοδότησιν τοῦ κατὰ τὸ ἄρθρον 22 Συμβουλίου, νὰ ἀπαλλάσῃ τοὺς διενεργούντας τὸν ἔρανον μέρος ἢ τοῦ ὅλου τῆς εἰρημένης κρατήσεως.

Παρέκκλισις νομοθετικῆ ἀπὸ τῶν γενικῶν τούτων διατάξεων δέον νὰ θεωρηθῆ ἢ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 23 παρ. 2 τοῦ Α. Ν. 2200/40, ἀντικαταστάθηντος διὰ τοῦ ἄρθρου 13 τοῦ Ν. 956/49 «περὶ ὀρθμίσεως ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων κ.λ.π.» εἰσαχθεῖσα μεταγενεστέρα διάταξις, καθ' ἣν ἡ σύστασις ἐρατικῶν ἐπιτροπῶν, ὡς καὶ ἡ ὑπ' αὐτῶν διενέργεια ἐράνων, ἐπὶ σκοπῶν ἀνεργείας ἢ ἐπισκοπῆς Ναῶν, ἐπιτρέπεται, μετὰ προηγουμένην ἐγκρίσιν τοῦ Ὑπουργοῦ Ὀργανισμῶν καὶ Παιδείας, μετὰ γνώμην τοῦ οἰκείου Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου. κ.λ.π.

Ἡ διάταξις αὕτη ὡς εἰδικὴ καὶ μεταγενεστέρα, μὴ ἐπαναλαβοῦσα δὲ τὴν περὶ κατακρατήσεως τοῦ 1/10 τοῦ καθαροῦ προϊόντος τοῦ ἐράνου, διάταξιν τοῦ ἄρθρου 9 παρ. 1 τοῦ ν. 5101/31, προφανῶς ἔχει τὴν ἔννοιαν, ὡς ἐκ τοῦ ὀρθμένου σκοποῦ, εἰς ὃν ἀπέβλεπεν ὁ νομοθέτης, ὅτι δὲν ὑπόκειται εἰς τὴν διαληφθεῖσαν κράτησιν».

Ο ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ
ΝΟΜΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
(ΑΡ. ΑΛΕΞΙΟΥ).

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΤΟΥ Τ.Α.Κ.Ε.

Τὸ Δ. Συμβούλιον τοῦ Τ.Α.Κ.Ε., λαβὼν ὑπ' ὄψιν ἔγγραφον τῆς Ἰ. Μητροπόλεως Σάμου, δι' εἰς ζητοῦνται πληροφοριαί, ἀν' ἡ πρὸς Ἰ. Ναὼν γενομένη διὰ διαθήκης δωρεὰ ἐκ 5.000 δολλαρίων, μετ' ἐπιθυμίαν τοῦ διαθέτου ὅπως διατεθῶσι γενικῶς διὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ Ἰ. Ναοῦ, ὑπόκεινται εἰς καταβολὴν εἰσφορᾶς 6% ὑπὲρ τοῦ Τ.Α.Κ.Ε., ἀπεφάσισεν ὅπως γνωσθῆ εἰς τὴν Ἰ. Μητροπόλιν, ὅτι ἡ ὡς ἀνω δωρεὰ, ἐφ' ὅσον δὲν ἐγένετο ὑπὲρ εἰδικοῦ σκοποῦ δὲν ἀπαλλάσσεται τῆς καταβολῆς εἰσφορᾶς 6% ὑπὲρ τοῦ Τ. Α. Κ. Ε.

— Ὡσαύτως τὸ Δ. Συμβούλιον τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. ἀπεδέχθη γνωμάτευσιν τοῦ Προϊσταμένου τοῦ Δικαστικοῦ τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. κ. Γεωργίου Σταυροπούλου περὶ μὴ καταβολῆς εἰσφορᾶς ἐξ 6% ὑπὲρ τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. ἐπὶ τοῦ προϊόντος ἐκποιήσεως ἀκινήτου περιουσίας τῶν Ἰ. Ναῶν, ὡς ἐπίσης καὶ ἐπὶ τῶν δωρεῶν ὑπὲρ τῶν Ἰ. Ναῶν, τῶν προοριζομένων κατὰ τὴν βούλησιν τοῦ δωρητοῦ δι' εἰδικοῦ σκοποῦς, οἷον αἱ τοιαῦται δι' ἀνέγερσιν Ναῶν ἢ κατασκευῆν εἰκότων.

— Ὑπὸ τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. ἤρξατο ἡ ἀποστολὴ εἰς τὰς Ἰ. Μητροπόλεις τῶν δικαιουμένων διαφορᾶς συντάξεως ἐκ τῆς γενομένης ἐσχάτης προσαρμογῆς ταύτης.

Α Λ Λ Η Λ Ο Γ Ρ Α Φ Ι Α

Αἰδес. Μηνῶν Βλασσάκη, Ἀγ. Μηνῶν Ἡρακλείου Κρήτης. Ἡ συντάξι σας θὰ ἀνέλθῃ εἰς 903 περίπου δραχμᾶς, τὸ δὲ ἐφ' ἀπαξ βοήθημα εἰς 14.000 περίπου δραχμᾶς. Ὁ ὑπολογισμὸς ἐγένετο ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὑφισταμένων σήμερον συνταξιοδοτικῶν προϋποθέσεων. Διότι κατὰ πᾶσαν πιθανότητα εἰς τὸ τέλος τοῦ ἔτους αὐταὶ θὰ ἔχουν μεταβληθῆ πρὸς ὄφελός σας. — Αἰδес. Γεωργίου Σιδάταν, Κομποτάδες Λαμίας. Σᾶς εἶχομεν γράψῃ καὶ εἰς προηγούμενον τεύχος τοῦ «Ἐφημερίου» ὅτι διὰ νὰ ἀπαντήσωμεν εἰς τὴν ἐρώτησίν σας εἶναι ἀπαραίτητον νὰ γνωρίζωμεν τὸ ἔτος τῆς γεννήσεώς σας. — Αἰδес. Νικόλαον Πανδηῆν, Ἀργυράδες Κερκύρας. Ἀπεκτῆσατε δικαίωμα συνταξιοδοτήσεως ἀπὸ τὸ ἔτος 1952, ὅτε συνεπληρώσατε τὸ 75ον ἔτος τῆς ἡλικίας σας. Ἐξερχόμενος τῆς ὑπηρεσίας θὰ λάβετε ὡς σύνταξιν 775 περίπου δραχμᾶς. Ὡς ἐφ' ἀπαξ βοήθημα θὰ λάβετε περὶ τὰς 14.000 δραχμᾶς. Ἐχετε ὑπ' ὄψιν ὅτι τὰ μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ ὅριου ἡλικίας (75ου) διανυόμενα ἐν ὑπηρεσίᾳ ἔτη δὲν ἐπαυξάνουν τὴν σύνταξιν. Ἡ ἀγαμὸς θυγάτηρ δικαιούται συντάξεως μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἡσφαλισμένου. Τὸ ποσὸν ἡμῶς τῆς συντάξεως δὲν εἶναι δυνατόν νὰ τὸ καθορίσωμεν ἀπὸ τοῦδε. — Αἰδес. Σ. Καραγιάννην, Δρακαίους Σάμου. Ἡ αἰτήσις σας ἐκκρεμεῖ παρὰ τῷ Τ.Α.Κ.Ε. Πρὸς τὸ παρὸν δὲν ὑπάρχει πίστωσις διὰ δάνεια. Τοιαῦτα θὰ χορηγηθοῦν εὐθὺς ὡς χορηγηθῆ ἡ αἰτηθεῖσα ἔγκρισις τῆς Νομισματικῆς Ἐπιτροπῆς. Αἰδес. Νικόλαον Ζέρβαν, Ἀγίαν Βιρήνην Κεφαλληνίας. Εἰς τὸ Τ.Α.Κ.Ε. ὄφειλετε μέχρι 20-6-1959 δραχμᾶς 8.481. Τὸ χρέος τοῦτο δύνασθε νὰ τὸ ἐξοφλήσῃτε μετ' ἐμηνιαίας δόσεις, ἀλλὰς τοῦτο θὰ κρατηθῆ ἀπὸ τὸ ἐφ' ἀπαξ βοήθημα, τὸ ὁποῖον θὰ λάβετε ὅταν συνταξιοδοτηθῆτε. Πρὸς τὸ παρὸν δὲν δικαιούσθε συντάξεως, ἀφοῦ οὔτε τὸ ὄριον ἡλικίας ἔχετε συμπληρώσει (δηλ. τὸ 75ον ἔτος τῆς ἡλικίας σας), οὔτε 35ετῆ ἐφημεριακὴν ὑπηρεσίαν ἔχετε. Ἐκτὸς ἐὰν ἐξέλθῃτε διὰ λόγους υγείας. — Αἰδес. Παναγιώτην Χιωτάκη, Ἀσκόφου Σφακίων

Κρήτης. Διὰ τοὺς καλοὺς σας λόγους σᾶς εὐχαριστοῦμεν. Ἡ αἰτήσις σας ἐκκρεμεί παρά τῷ Τ.Α.Κ.Ε. ἐλλείψει πιστώσεων. Ὅταν ἐγκριθῇ ὑπὸ τῆς Νομισματικῆς Ἐπιτροπῆς ἡ αἰτηθεῖσα ὑπὸ τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. πίστωσις διὰ τὴν χορήγησιν δανείων θὰ ἐξετασθῇ ἡ αἰτήσις σας. — Αἰδес. Νικολαον Γροηγοροποουλον, Σάππας Ροδόπη. Τὰ χρήματα ἀπεστάλησαν εἰς τὴν Κλινικὴν, εἰς τὴν ὅποιαν ἐνοσηλεύθη ἡ Πρεσβυτέρα, διότι ὁ λογαριασμὸς τῶν νοσηλείων ἀπεστάλη εἰς τὸ Τ.Α.Κ.Ε. ὑπὸ τῆς Κλινικῆς. Σχετικῶς, ὡς μᾶς ἐπέληροφόρησεν τὸ Τ.Α.Κ.Ε. σᾶς ἀπεστάλη ἐπιστολή, δι' ἧς σας πληροφοροῦν ἐπὶ τῆς ὑποθέσεώς σας. — Αἰδес. Γ. Παπαγγέλου, Βερτίσκον Θεσσαλονίκης. Μέχρι 30/6/1959 ὀφείλετε εἰς τὸ Τ.Α.Κ.Ε. δραχμὰς 2.443. Αἰδес. Ἀθανάσιον Κούρκουλον, Μακράδες Κερκύρας. Πρόκειται περὶ τῆς κρατήσεως 1% διὰ χαρτόσημον. Σχετικῶς δύνασθε νὰ λάβετε συγκεκριμέναν πληροφορίαν παρά τοῦ τοπικοῦ Τ.Α.Κ.Ε., διότι ἀπὸ ἐδῶ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ γνωρίζωμεν λεπτομερείας. — Αἰδес. Χαράλαμπον Σπαμάτην, Κάμπον Ἄρτης. Ἡ προσαρμογὴ τῶν συντάξεων ἐγένετο διὰ νόμου καὶ ἐπομένως δὲν εἶναι δυνατὴ ἡ προσαρμογὴ συντάξεων ἠσφαλισμένων μὴ περιλαμβανομένων εἰς τὰς διατάξεις τοῦ νόμου. — Αἰδес. Ἀθανάσιον Γεωργόπουλον, Λύκαιον Μεγαλοπόλεως. Δὲν δικαιούσθε νοσηλείων ἄφ' ἐνὸς μὲν διότι δὲν εἰδοποιήσατε ἐγκαίρως τὸ Τ.Α.Κ.Ε., ἄφ' ἑτέρου δὲ διότι διὰ διαταγῆς ἀπηγορεύθη ἡ νοσηλεία κληρικῶν εἰδικῶς εἰς τὴν περὶ οὗ ὁ λόγος κλινικὴν.

ΤΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Κωστὴ Μπαστιᾶ, Ἡ ἔνωσις τῶν Ἐκκλησιῶν. — Ἀποστολικῆς Διακονίας, Πρόγραμμα Αὐγούστου 1952. Πῶς τιμᾶται ἡ Θεοτόκος εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν. — Πρωτος. Χρυσοστόμου Γιαλούρη, Ἡ λατρεία μας (Δ'). — Χ., Ἀδελφικὰ Γράμματα. — Ἀποστάσματα ἀπὸ τὸν Λειμῶνα τοῦ Ἰωάννου Μόσχου (Μτφρ. Θεοδ. Σπεράντσα). — Βασ. Ἡλιάδης, Αἱ ἑορταὶ τοῦ Ἰουλίου ξαναζωντανεῦν ἓνα κομμάτι τῆς ὧης τοῦ Βυζαντίου. — Ἀνθίμου Θεολογίτου, Πασχαλιὰ στὸ νησί. — Ἐρηνιστοῦ, Ἀπὸ τὰ ἀσκητικὰ τοῦ ἁγίου Ἰσαὰκ τοῦ Σύρου. — Ἀκύλα, Τὸ μυστήριον τῆς μετονοίας. — Ἀρχιμ. Νικοδήμου Βαλληνδρᾶ, Ἐορτοδρόμιον. — Εἰδήσεις. — Εἰδήσεις τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. — Ἀλληλογραφία.

Παρακαλοῦνται οἱ ἀποστέλλοντες ταχ. ἐπιταγὰς πρὸς τὰ περιοδικὰ «Ἐκκλησία», «Θεολογία» καὶ «Ἐφημέριος», ὅπως σημειώσιν ἐπ' αὐτῶν τὴν αἰτίαν τῆς ἀποστολῆς.

Δι' ὅτι ἀφορᾷ εἰς τὸν «Ἐφημέριον» ἀπευθυντέον :
 Πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τοῦ Περιοδικοῦ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»
 Ὅδὸς Φιλοθέης 19—Ἀθήναι. Τηλ. 27-689.

Ἐπιπέδου Τυπογραφείου: ἱερ. Κων. Πλατανίτης Ὑψηλάντου 66, Ἀγ. Βαρβάρα Αιγάλεω
 Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας. Ἰασιῶν 1. Τηλ. 70734.